Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 686 ՇԱԲԱԹ 19 ԱՊՐԻԼ 1886 (Ն. Տ.) 1 ՄԱՅԻՍ 1886 27 ՐԷՃԷՊ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Ն. ՊՈԼԻՍ, 18 ԱՊՐԻԼ, 1886.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ամէն կարգադրութիւնք եղած են կամ կը լինին, առաջիկայ Սեպտ.ին բանալ կարենալու համար Կեդրոնական Վարժարանը: Պատրիարքական Պաշտօնագիրն որ կը հաստատէր Խնամակալութեան պաշտօնը, կը կրէ 1885 դեկտ. 10 թուականն: Այն օրուընէ ի վեր հետզհետէ որոշուած են վերջնական միջոցներ Կեդր. Վարժարանին բացման համար: Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն պարտքերը վճարեցան այն գումարներով որք աւելի կամ նուազ խոստացուած էին Հոգելոյս Պատրիարքին: Եկեղեցւոյն հասոյթք այսպէս ամբողջովին կրցան յատկանալ բացուելիք Վարժարանին: Բացումն այժմէն կրնար տեղի ունենալ, եթէ գործնական և տեղական խնդիր մը արգելք չլինէր: Ղալաթիոյ Վարժարանին արդի շէնքը Կեդրոնական Վարժարանի յատկացուած էր, և իւր ամբողջութեամբ այս հաստատութեան միայն կրնար ծառայել: Բայց հիմակ հոն կայ Նախակրթարան մը, ուր մեծագոյն մասամբ գաւառացի պանդուխտ տղայք կը կրթուին: Կարելի չէ զանոնք կրթութեան յարկէ մը զրկել՝ կեդրոնական բարձրագոյն վարժարան մը հաստատելու առթիւ: Պէտք էր ուրեմն ուրիշ յարկ մը գտնել Ղալաթիոյ Նախակրթարանին համար: Այս խնդիր ընդ երկար զբաղեցուց Խնամակալութիւնը, Կեդր. Վարչութիւնն և Ղալաթիոյ թաղային վարչութիւնն, և դեռ կը զբաղեցնէ: Փորձուեցաւ Ղալաթիոյ մէջ յատուկ շէնք մը վարձել Նախակրթարանին համար. բայց յարմար դատուած շէնքերն էին շատ սուղ, և տարեկան ծանր վարձք մը բեռ մը պիտի լինէր Ղալաթիոյ հասութից վրայ: Որոշուած է ուրեմն շէնք մը կառուցանել Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ, Թաղ. Խորհրդարանին և քահանայից խուցերուն գրաւած տեղւոյն վրայ: Այս շինութիւն կը պահանջէ 1,100 ոսկի, զոր Խնամակալութիւնը փոխ պիտի տայ, Ղալաթիոյ Մոհլէ-ներէն գոյանալիք հասութով վերստանալու պայմանաւ: Բայց Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն բակին մէջ շէնք մը կառուցանելու որոշման հետ, խնդիր ծագեցաւ թէ կարելի չէ՞ր նոյն առթիւ գոհացում տալ ընդհանուր բաղձանքի մը և իրական պէտքի մը, Ազգային Ժողովոյ գումարմանց համար յատուկ սրահ մը շինելով, որ կրնար պարունակուիլ մի և նոյն նորակառոյց շէնքին մէջ: Այս յաւելուածով, բովանդակ շինութիւնն 2,500 ոսկի կը պահանջէր: Խնամակալութիւնն, որոյ պարտքն ու յանձնառութիւնը Կեդր. Վարժարանը բանալ և հինգ տարի մատակարարել է միայն, իւր պաշտօնէ բոլորովին դուրս նկատելով Ազգ. Ժողովոյ համար յարկ մը շինել, յայտարարեց թէ չի կրնար ստանձնել այնպիսի շինութեան մը ծախքն: Եթէ ստանձնէր, Կեդրոնական Վարժարանին յատկացեալ հասոյթք պիտի կապուէին՝ զլճարուած 2,500 ոսկւոյ գլխամասին ու տոկոսաց, որով Վարժարանին յաջող պայմաններու մէջ բացումը պիտի վտանգուէր: Բայց Խնամակալութիւնը, պայմանաւ որ Ազգ. Ժողովոյ սրահին շինութեան պէտք եղած գումարն ուրիշ աղբիւրէ մը հայթայթուի, յանձն առաւ Ղալաթիոյ Նախակրթարանին յատկացեալ շէնքն այնպիսի յատակաձեւով մը հաստատել, որ Խորհրդարանական և Վարչային յարկեր կարենան պարունակուիլ մի և նոյն շէնքին մէջ: Հետեւապէս, Խնամակալութիւնն ընդ ամէնն 1,500 ոսկւոյ ծախք ստանձնեց, մնացեալ 1,000 ոսկին թողլով Կեդր. Վարչութեան, որ կ'իմանանք թէ հանգանակութեամբ մը պիտի հայթայթէ զայն:

Այսպէս, թէեւ ցարդ յապաղեցաւ Կեդր. Վարժարանի խնդրոյն լուծումը, բայց այս խնդրոյ հետ ուրիշ մի քանի խնդիրք ևս մի և նոյն ժամանակ լուծուեցան: Ոչ միայն Ազգը պիտի ունենայ դրամական և կրթական տեսութեամբ լիովին ապահովեալ Կեդր. Վարժարան մը, այլ նաեւ հարիւրաւոր պանդուխտ տղայք իրենց յատուկ Նախակրթարան մը պիտի ունենան Ղալաթիոյ մէջ, Ազգ. Ժողովն ալ ո՛չ եւս պիտի պարտաւորի գումարիլ մթին և խոնաւ եկեղեցւոյ մը մէջ, զուրկ ամէն խորհրդարանական յարմարութիւններէ, այլ իրեն յատուկ սրահ մը պիտի ունենայ, և վերջապէս, ազգային Գործադիր իշխանութեան Ժողովոց յատուկ սրահներ պիտի շինուին, այնպէս որ իւր բազմաբազում անդամք մինչեւ Գում-Գաբու ուղեւորելու հարկէն կարենան ազատիլ: Ինչպէս կ'երեւի, աղէկութիւն մը միայն չի գար:

* * *

Կեդր. Վարժարանի ուսմանց ընթացքն 5 տարւոյ տեւողութիւն պիտի ունենայ, 2 շրջանները բաժնուած. Ա. շրջանին համար 3, Բ. շրջանին համար 2 տարի: Աշակերտ մը Կեդր. Վարժարանին Ա. շրջանին մէջ ընդունուելու համար պէտք է գիտնայ, ի մասին լեզուաց, քերականութիւն, գրաբարէ յաշխարհաբար թարգմանութիւնք. — Թուրքերէն ընթերցանութիւն և ուղղագրութիւն. — Ֆրանսերէն համառօտ քերականութիւն և թարգմանութիւն ի հայ: Եւ ի մասին գիտութեանց, Թուաբանութիւն ամբողջ և սկզբունք Երկրաչափութեան. — Տարերք բնական և քաղաքական աշխարհագրութեան, ևն:

Կեդրոնական Վարժարանին Ա. եռամեայ շրջանին մէջ պիտի աւանդուին. — Կրօնագիտութիւն. — Հայերէն, ընդարձակ քերականութիւն, գրագիտութիւն, շարադրութիւն աշխարհաբար և գրաբար, վերծանութիւն հին և նոր հեղինակաց. — Թուրքերէն, արաբերէն և պարսկերէն քերականութիւն, Թուրքերէն շարադրութիւնք, թարգմանութիւն Ֆրանսերէնէ ի Թուրքերէն, ևն. — Ֆրանսերէն քերականութիւն ամբողջ, թարգմանութիւն հայերէնէ ի Ֆրանսերէն, ևն. մինչև խմբագրութիւնք. — Պատմութիւն, ազգ. և օսմ. Պետութեան. համառօտ հին և նոր ազգաց. — Աշխարհագրութիւն, քաղաքական, պատմական, մանաւանդ Թուրքիոյ. — Ուսողութիւն, Թուաբանութիւն տեսական, գործնական և վաճառականական. Գրահաշիւ ցվերջ Բ. աստիճանի. Երկրաչափութիւն տարրական. Եռանկիւնաչափութիւն. Անդաչափութիւն. — Բնական գիտութիւնք. Բնագիտութիւն. Բնապատմութիւն. Տարրալուծութիւն արհեստական. — Տարերք Իրաւագիտութեան և օսմ. օրէնսդրութեան. — Վաճառականութիւն. Տոմարակալութիւն. Վաճառականական Աշխարհագրութիւն և Օրէնք. — Առողջաբանութիւն. — Ձեռագրութիւն. — Գծագրութիւն:

Կեդր. Վարժարանին Բ. շրջանն աւարտելով ելնող ուսումնաւարտք պիտի գիտնան. — Կրօնագիտութիւն. — Հայերէն. քննական քերականութիւն, մատենագրական լուծում գլխաւոր հայ հեղինակաց, ստուգաբանութիւն և բաղդատական բանասիրութիւն. — Թուրքերէն, դպրութիւն և խմբագրութիւն. — Ֆրանսերէն, քննական ընթերցումն մատենագրաց և խմբագրութիւնք. — Պատմութիւն ընդհ. ազգաց. Իմաստասիրութիւն պատմութեան. — Աշխարհագրութիւն. ընդհանուր ազգագրութիւն. վերջին ուղեւորութիւնք. — Ուսողութիւն. Գրահաշիւ. Երկրաչափութիւն, վերլուծական. Գործնական տեղագրութիւնք. Եռանկիւնաչափութիւն, մակրդակ և գնդաձեւ. Մեքենագիտութիւն. Տիեզերագրութիւն. — Բնապատմութիւն (Կենդանաբանութիւն, Բուսաբանութիւն, Երկրաբանութիւն, Հանքաբանութիւն). Տարրալուծութիւն (անգործարանաւոր և գործարանաւոր). Բնագիտութիւն, ուսողական գործածութեամբ. — Իմաստասիրութիւն. Հոգեբանութիւն. Տրամաբանութիւն. Բարոյագիտութիւն և Պատմութիւն Իմաստասիրութեան. — Քաղաքական Տնտեսութիւն. Իրաւագիտութիւն օսմանեան, ազգային և վարչական. — Ըլմագիտութիւն. — Մանկավարժութիւն:

Բարձր գիտութիւնք պիտի աւանդուին Ֆրանսերէն:

Աշակերտք երեք կարգի կը բաժնուին. Ա. Լիաթոշակք, որ կը վճարեն 12 ոսկի տարին. Բ. Կիսաթոշակք, որ կը վճարեն 6 ոսկի տարին. և Գ. Ձրի կ'ընդունուին անոնք որոց դրամական անկարողութիւն պաշտօնապէս կը վկայուի: Ամենայն հասարակ ամէն աշակերտք իրենց ծախիւք կը հոգան իրենց դպրոցական պէտքեր:

Հայ և օտարազգի առաջնակարգ դասատուք որ կրնան գտնուիլ ի Մայրաքաղաքիս՝ արդէն հրաւիրուած են ուսմանց այլ և այլ ճիւղերուն համար:

Կեդր. Վարժարանին Կրթական Ցայտագրոյն վրայ սոյն հակիրճ ծանօթութենէ կ'երեւի թէ այս հաստատութիւն ազգային առաջնակարգ կրթարան մը պիտի լինի, ըստ ամենայնի համապատասխան ժամանակիս պիտոյից: Առաջին եռամեայ շրջանն աւարտողք եւրոպական միջնակարգ վարժարանի մը շրջանն աւարտած պիտի լինին, մինչ երկրորդ շրջանը մասնագիտական բարձրագոյն կրթութիւն մը պիտի աւանդէ:

* * *

Խնամակալութիւնը կազմուած է տասը պատուարժան անձերէ(*): Խնամակալութեան պաշտօնավարութիւն հինգ տարւոյ համար սահմանեալ է, 1886 յունուար 1էն: Նորա պաշտօնն է Ա. Բանալ Կեդր. Վարժարանը, կանոնագրով տրամադրեալ և Ազգ. Վարչութենէն վաւերացեալ Կրթական Ցայտագրոյն համեմատ, և պարտ ու պատշաճ վիճակին մէջ պահել զայն: Բ. Մատակարարել Ղալաթիոյ կալուածներն, և յատկացնել կալուածոց և Վագըֆի հասոյթները Կեդր. Վարժարանին ծախուց: Գ. Վճարել այս կալուածոց ծախքերն ու տուրքերը, նաեւ Ղալաթիոյ Քանցելէրը որոց կէսը: Կալուածական հասոյթներէ և աշակերտաց թոշակներէ, ինչպէս նաեւ նուէրներէ ու կտակներէ գոյանալիք գումարներէ զատ, Խնամակալութիւնն արտօնեալ է հայթայթել արտասովոր հասոյթներ, ինչպէս հանգանակութիւն, վիճակահանութիւն ևն. հաւանութեամբ Պատրիարքարանի: Խնամակալութեան արգիլեալ է կալուածները գրաւի դնել, որչափ եւս շահաւէտ լինին պայմանք: Մոհլէ-ներէ գոյանալիք գումարք պիտի յատկանան Վարչութեան հաւանութեամբ նոր կալուածոց գնման, կամ նորոգ կառուցանելի շինութեանց, և այս նոր կալուածոց հասոյթք եւս Կեդր. Վարժարանին պիտի գործածուին: Կեդր. Վարժարանին բացման ծախուց համար Խնամակալութիւնը կանխիկ 500 ոսկի պիտի կրնայ առնուլ Մոհլէ-ի արդէն գոյացեալ հասոյթէն: Խնամակալութիւնը պիտի վայելէ թաղային պաշտօնէութեանց ըստ Սահմանադրութեան իրաւասութիւններն և պարտականութիւններն: Ըստ այնմ պատասխանատու է Ազգ. Վարչութեան թէ՛ կալուածոց մատակարարութեան և թէ՛ Վարժարանին տնտեսական եւ ուսումնական մասին համար, որոց հաշիւն ու համարը կանոնաւորապէս ամէն տարեգլուխն պիտի ներկայացնէ Վարչութեան: Եթէ Խնամակալութեան անդամներէն պակսին, մնացեալք մինչեւ 2 ամիս ընտրելեաց երկպատիկ ցանկ պիտի ներկայացնեն Վարչութեան յընտրութիւն: Եթէ զանց առնուն, Վարչութիւնն ինք պիտի նշանակէ նոր անդամ: Ըստ որում Հոգելոյս Տ. Ներսէս Ա. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ սկսեալ հանգանակութեան արդեամբ կը վճարի Ղալաթիոյ Սնտուկին մնացորդ պարտքն՝ ի ձեռն Ներսէս-Վարժապետեան Ընկերութեան, Վարչութիւնն որոշած է որ Վարժարանին մէջ պատշաճ գիրքով և եղանակաւ արձանագրուի այս նուիրատուութիւն ի յիշատակ Հոգելոյս Պատրիարքին, հանդերձ անուամբք նուիրատուաց: Խնամակալութիւնը պարտի յաւարտ իւր պաշտօնավարութեան յանձնել Կեդր. Վարչութեան զՎարժարանն իւր ամբողջ գոյքերով, և բնաւ պարտք չթողուլ:

Ասոնք են հիմնական կանոններն, որովք Կեդր. Վարժարանին Խնամակալութիւնք կոչուած է կատարել յոյժ կարեւոր պաշտօն մը:

* * *

Մեր ժողովուրդ ընդհանրապէս անվստահութեամբ կը նայի կրթական կամ բարեգործական նպատակներով կատարուած ընկերային կամ հանրային ձեռնարկութեանց, մանաւանդ անոնց սկզբնաւորութեան միջոցին: Ներկայ պարագային մէջ, օրինակի համար, ամենուն աչաց առջեւ է Նուպար-Շահնազարեան Վարժարանին ողբալի վիճակն: «Ի՞նչ ապահովութիւն կայ թէ Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութիւնն աւելի յաջող և աւելի յարատեւ բան մը պիտի լինի:» — Այսպէս կը հարցուի, և դժբախտաբար, բոլորովին անարդար չէ հարցումը:

Խնդրուած ապահովութիւնը մեք կը տեսնենք, նախ և առաջ, այն հաստատուն հասութից մէջ որովք ապահովեալ է Կեդր. Վարժարանին գոյութիւնն. երկրորդ, Խնամակալութիւնը կազմող պատուարժան անձանց նիւթական և կրթական ձեռնհասութեան մէջ, և երրորդ, զայս Խնամակալութեան Ազգ. Կեդր. Վարչութեան հետ կապող պայմանադրութեան մէջ:

Այս վերջին երկու կէտեր բացատրութեան կարօտ չեն: Առաջինոյն նկատմամբ, բաւ է յիշեցնել թէ Կեդր. Վարժարանի Ելմտացոյցին մէջ գլխաւոր հասոյթք կը գոյանայ Ղալաթիոյ քարուկիր շահաբեր կալուածոց հաստատուն եկամուտներէն, որք աճելու ընդունակ են, և զորս աւելցնելու վարչութեան մասին Խնամակալութիւնն ամենէն յարմարագոյն մարմինն է ինքնին: Եւ եթէ Վագըֆներէն ոսկի մը չգանուի. եթէ բոլոր աշակերտներէն մէճիտիէ մը թոշակ չկարենայ գանձուիլ, եթէ, ամենէն աննպաստ, ամենէն անկարելի ենթադրութեամբ, իսկ, այս կարող Խնամակալութեան առջեւ հասոյթի ամենէն բանաւոր միջոցներն իսկ ցամքին հրաշիւք իմն, տակաւին սոյն կալուածական հաստատուն եկամուտք բաւ պիտի լինին ապահովելու Կեդր. Վարժարանին յարատեւ գոյութիւնը:

(*) Սրիկ էֆ. Ունճեան. Անտոն էֆ. Հաճեան. Կարապետ էֆ. Սրվաճեան. Մկրտիչ էֆ. Եսաեան. Մինաս էֆ. Չերազ. Յարութիւն էֆ. Նորատունկեան. Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան. Յովսէփ էֆ. Եուսուֆեան. Սեբուհ էֆ. Կիւլպէնկեան. Տիգրան էֆ. Բաղտադեան:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ՌՈՒՍԻԱ-ԲՈԼՈՆԻԱ». Սոյն խորագրով, Կոմս Ժան Զամոյսքի, ներկայացուցիչ լեհական գլխաւոր [illegible] միոյն, նախընթաց շաբթուն մէջ հրատարակեց տետրակ մը, որով կը ջատագովէ երկեակ Թագաւորութեան մը հաստատումը, «Ռուսիա-Բոլոնիա», ըստ գրութեան Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, ընդ վեհապետութեամբ Ցարին: Ռուսիոյ Կայսրը թագ պիտի դնէ ի Վարշաւիա իբրեւ Թագաւոր ռուսական Բոլոնիոյ: Պիտի հաստատուի բոլոնական Ազգային Ժողով մը: Ի Վարշաւիա Կայսեր ներկայացուցիչը պիտի լինի Փոխարքայ մը: Բոլոնական Նախարարութիւնք պիտի անուանի Վեհապետէն, և պիտի գրուի Փոխարքային նախագահութեան ներքեւ: Ազգային Ժողովը պիտի ընտրուի ուղղակի քուէարկութեամբ: Կրօնի, կրթութեան և լրագրութեան ազատութիւնը պիտի ապահովի: Հեղինակին տեսութեամբ, Պիզմարք Իշխանին հակաբոլոնական վերջին ճառը կը ցուցնէ անգամ մ'եւս թէ Բռնապետութիւնն որչափ անզօր է բնաջնջ ընելու ազգ մը, որ գոյութեան գիտակցութիւն կը ստանայ իւր երկարժամանակեայ նահատակութենէն ու դժբախտութենէն: Հեղինակը կը բաղդատէ Բոլոնացիները չնչելու մասին Գերմանիոյ անյաջողութիւնն Աւստրիական Բոլոնիոյ մէջ Վիէննայի կառավարութեան ձեռք բերած քաջալերական արդեանց հետ: Ռուսիոյ մասին, հեղինակը կը հարցունէ թէ ընդէ՞ր Ցարը Բոլոնիոյ համար չընէր ինչ որ Հարաւային Սլաւաց համար ըրած է: Ռուս բանակները մինչեւ Դանուբէն կ'անցնէին անկախութիւն տալու Պուլկարաց, իրենց ետեւ կը թողէին ուրիշ սլաւ ժողովուրդ մը (Բոլոնացիներն,) որ Պուլկարաց չափ պէտք ունի ազատութեան: Բայց Կոմս Զամոյսքի Ռուսիայէն աւելի Պիզմարք Իշխանին դէմ կ'ուղղէ իւր յարձակումներ: «Իշխանն անհնար պիտի գտնէ գերմանացնել ժողովուրդ մը, որ հաստատապէս միտքը դրած է հաւատարիմ մնալ փառաւոր անցելոյն աւանդութեանց: Զայս չէն կրնար հասկնալ ա'յնպիսի մարդիկ որք Երկաթեայ Նախարարապետին պէս՝ իրենց բոլոր կենաց մէջ յաջողութիւններ միայն գտած են: Բայց Իշխանը, փորձուելով բռնի յեղաշրջում գործածել Բոլոնացւոց դէմ, կը մտնէ զ'իւր գիտակցութիւն թէ, իւր հզօր կամեցողութեան չափ զօրեղ կամեցողութիւն մը գտած է ժողովրդի մը (Բոլոնացւոց) մէջ, զոր գոյութենէ ջնջուած կը համարէր:» Հեղինակը կ'ապահովէ իւր ընթերցողներ թէ արդի Ցարը բարի տրամադրութիւններ ունի Բոլոնացւոց նկատմամբ: Խորհուրդ կու տայ Ռուսիոյ, օգտիլ տեսարանէն զոր կ'ընծայեն՝ մի կողմէ՝ Աւստրիա և միւս կողմէ Պրուսիա, լեհական խնդրոյն մէջ: «Ինչպէս կարելի է որ գերմանական Միութիւնը, մեծ բանաստեղծներու եւ խորհողներու երկիր, զոր ծնուցանէին էին Կէօթէ, Լէսինկ և Շիլլեր, անտարբեր թողած է զանոնք զորս պարտէր լուսաւորել [illegible]: — Որովհետեւ այդ Միութեան կառուցման կերպը չէր համապատասխաներ ժամանակիս բաղձանաց: Աշխարհ կ'անհաբեկի տեսնելով թէ աւելի կը յետադիմէ, փոխանակ յառաջդիմելու դէպ ի խոստացեալ ազատ ապագայն: Քավուրի և Վիքթոր Էմմանուէլի իտալական հրաշալի [illegible] ազատութեան վրայ Գերմանիա եւս փափաքող է մարդկային ազատ կեանքով մը ապրելու, և ձանձրացած է արուեստական կեանքէն զոր երկաթեայ ձեռք մը հարկ դրած է իւր վրայ:» — Ասոնք են Կոմս Զամոյսքիի գաղափարներն, որք այս միջոցիս նիւթ կը մատակարարեն եւրոպական լրագրաց դատողութեան: Ռուսական-բոլոնական նոր Թագաւորութեան մը գաղափարը թէ՛ Բոլոնացւոց մէջ և թէ՛ անոնցմէ դուրս շատ համակիրներ ունի: Բայց որ Պիզմարք Իշխանը կենդանի է, բոլոնական ազգին վերածնութեան մասին խորհուրդք յաջողութեան հաւանականութիւն չեն կրնար ունենալ: Բայց ընդհանրապէս կ'ընդունուի թէ, գերմանական արդի Եռապետութեան անհետանալէն յետոյ, քաղաքական կացութիւնն Եւրոպա պիտի կրէ ծանր փոփոխութիւններ, և թերեւս այն փոփոխմանց մին Բոլոնացւոց համար նպաստաւոր բան մը պարտաւոր բերել:

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԵՐԴԱՍՏԱՆԸ. — Չինացւոց պատանի Կայսեր չափահասութեան մօտենալն (այժմ 16 տարու է) հետաքրքրութեամբ կը դիտուի: Իւր պահապանք տակաւ թող կուտան զայն զբօսնուլ: Պատրաստութիւնք կը կատարին դեռատի Կայսեր ամուսնութեան համար: Որոշեալ աստիճանէ մը վեր ամէն Մանչուական գերդաստանք որ աղջիկներ ունին 12էն 18 տարու, պարտին Կայսերական Պալատը զրկել զայնս, ուր Վեհապետին ամուսինն ընտրելու պաշտօն ունեցող պալատականք պիտի որոշեն յարմարագոյն Կայսրուհին Չինացւոց: Այս աղջկունք երբեմն շատ հեռու տեղերէ կը բերուին, և ճամբան շատ նեղութիւններ կը կրեն, փոխադրական դիւրութեանց անգոյութենէն: Յարմարագոյնն ընտրուելէ յետոյ, մնացեալներն ետ կը զրկուին, ո՛չ բոլորովին անվարձ: Պատանի Կայսրուհւոյն որոշուելուն հետ կը վերնայ արգելքը միւս ազնուական աղջկանց ամուսնութեան մասին: Որովհետեւ, նոր Կայսրուհւոյն ընտրուելէն գոնէ մէկ տարի յառաջ, 12էն 18 տարու ո՛չ մէկ ազնուական Մանչու աղջկան թոյլ կը տրուի ամուսնանալ: Դեռատի Կայսրն իւր առաջին ուղեւորութեան պիտի ձեռնարկէ ի մօտոյ, որուն քաղաքական կարեւորութիւն կը տրուի: Խնամակալ Կայսրուհւոյն և կայսերական գերդաստանի այլ անդամոց հետ, պատանին պիտի երթայ ըստ սովորութեան այցել իւր նախահարց գերեզմաններ: Չինացիք ամէն տարի «Մեռելոց» օր մ'ունին (որ այս տարի ապրիլի սկիզբը կու գայ,) յորում իրենց ընտանեաց մեռեալ անդամներուն գերեզմանները կ'այցեն և կ'աղօթեն: Կայսրն և իւր գերդաստան ալ այս առաջին օրինակը կու տան ժողովրդեան: Ետ այս արարողութեան, կայսերազուն պատանին մտադիր է եղեր այցել առաջին անգամ, Չինաստանու ծովեզերքն, ուր են Եւրոպացւոց գաղթականութիւնք, որոց հետ իւր այս առաջին ծանօթութիւն — (եթէ պալատականաց կողմէ արգելք չյարուցուի) — շատ կարեւոր արդիւնքներ կրնայ եղեր ունենալ Չինաստանու քաղաքական և ընկերական ապագային նկատմամբ:

ՊԵԼՃԻԱ. Վերջին խռովութիւններէն ի վեր, Պելճիոյ մէջ օրուան խնդիրն է գործաւոր դասուց վիճակին բարւոքումը: Կան քաղաքին Ընկերվարական գործակցական օգտակար հաստատութիւններ հիմնեցին ի շահ գործաւոր դասուց: Կառավարութիւնը միլիոն մը ֆրանք փոխ պիտի տայ, աւերեալ գործարանաց վերաշինութեան համար, որոց տէրք իրենց կրած վնասուց փոխարինութիւնը պիտի ստանան Տէրութեան գանձէն:

— «Լատինական Դրամական Միութեան» Պայմանագրով, Պելճիա արտօնեալ է 40 միլիոն ֆրանք արծաթ ունենալ ի շրջաբերութեան 1 և 1/2 ֆրանքնոց: Որովհետեւ Պելճիա սոյն տեսակէ 33 միլիոն ֆր. ի դրամ միայն ունի [illegible] 7,800,000 ֆր. ևս պիտի հանէ եղեր, առ այս գործածելով 5 ֆր. նոց աւելորդ դրամները: Սոյն գործողութենէ պելճ. կառավարութիւնը պիտի շահի 420,000 ֆր., զոր պիտի սահմանէ եղեր տակաւ նուազեցնելու 5 ֆր. նոցներն, որոյմէ Պելճիա պէտք եղածէն աւելի ունի:

— ՖՐԱՆՍԱՅԻ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, Ծովային Նախարար Օպ Ծովակալը 4,880,000 ֆրանքի բացառիկ վարկ մը խնդրեց Նաւատորմին համար: Նախարարը Նաւատորմի ցուցակէն ջնջեր է 23 մարտանաւեր իբրեւ հնացած և անգործածելի: Ժողովոյն յիշեցուց Անգլիացւոց հանած օգուտն իրենց Նաւատորմին վիճակին նկատմամբ, յորմէ անգործածելի մարտանաւք կը վերցուին, և նոր ձեւով մարտանաւեր շինելու համար Նաւային ծախքը կ'աւելցուի: Ֆրանսացի Նախարարն ազդարարեց թէ Հանրապետութիւնը «Նաւային [illegible] կոյր վստահութիւն տածէ 350 նաւուց անուանական ոյժի մը վրայ, յորմէ միայն 40—50ն են զրահաւորք: Ֆրանսա մինչեւ ցարդ տարին 3 միլիոն ֆր. կը վճարէր ի պահպանութիւն անպիտան մարտանաւերու: Ծովակալ Օպ վերջ տալ կ'ուզէ այս զեղծման:

— ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ Ի ՔԱՆԱՏԱ. Քանատայի անգլ. թերթ մը կը ծանուցանէ թէ ֆրանքօ-քանատացի մեծ-մայր մը, որ այս օրերս մեռաւ ի հասակի 91 ամաց, թողած է հինգ հարիւր տասնեւինն (519) զաւակ և թոռունք: «Այսպիսի մամերով, մեք Անգլիացիքս դժուարաւ կրնանք օր մը յեղեղուլ ֆրանսածին ժողովրդեան աճեցուն հոսանքին մէջ»: — Իրողութիւն մ'է թէ, մինչ Ֆրանսայի բնակիչք ո՛չ և է աճում չեն ցուցներ բազում տարիներէ հետէ, Քանատայի ֆրանսացի գաղթականք ամ ըստ ամէ աճելու վրայ են:

ԱՅՐԱՍՊԱՆ ԿԱՆԱՅՔ Ի ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. Մի քանի ամիս առաջ ծանուցինք թէ բազմաթիւ ձերբակալութիւնք եղած են Հունգարիոյ գիւղօրէից ոմանց մէջ, ուր կը բնակին մանաւանդ Սերպեր ու Ռումաններ և ուր կանայք կը թունաւորեն եղեր իրենց այրերն երբ ձանձրանան անոնցմէ և ուզեն նորէն ամուսնանալ: Դատական քննութիւնն որ յայնժամ սկսած էր, շարունակուելով, այս նողկալի իրողութիւն կատարելապէս ստուգուեցաւ: Առաջին անգամ լինելով նախընթաց շաբթուն մէջ ի Բանշովա մանկամարդ գիւղացի կին մը դատապարտեցաւ, Տրակա Ռատովանեց անուն, [illegible] կախաղան հանուելու դատապարտուեցաւ [illegible] սպաննելուն համար զ'իւր այր: Գիւղացի պառաւ կին մը, Բէրսա Ջերի անուն, որ տուեր է թոյնն, արձակեցաւ, որովհետեւ իւր մեղսակցութիւն ըստ բաւականին չէր ապացուցեալ:

ՍԿՈՎՏԻԱՅԻ ազնուականք և կրթեալք ու բանասէրք միջոցներ ձեռք առնուն պահպանելու Սկովտիոյ գաելական-կելտական բարբառն, որ դեռ կը խօսուի գիւղօրէից և հիւսիսային և արեւմտեան կղզեաց մէջ լերանց վրայ: Վերջերս սկովտացի ազնուական մը, Աթօլի Դուքսն և իւր կին, որք զայն կը խօսին և կը գրեն գաելերէն, տարեկան կարեւոր մրցանակ

...ր յատկացուցին իրենց գաւառին մէջ ...ս լեզուաւ յաջողագոյն քննութիւն ...ւոց աշակերտաց և աշակերտուհեաց ...ամար ։

ՌՈՒՍԻԱ. Անգլ. Թերթի մը մէջ կը ...րդանք. Բրոֆէսօր Արթրումի, գա...խօս Բազմարուեստեան Վարժարանին ...քս-լա-Շաբէլի, ռուս կառավարութենէն հրաւէր մ՚ընդունեց երթալ ...ննելու Ուրալեան լեռներն, ի յայտ ածելու համար այն երկրաբանական աղբիւրներ ու կազմուածներ, ուստից գետերը կը բերեն ոսկւոյ և ադամանդի աւազներն։ Ցիսուն տարի յառաջ, Ալեքսանդր Ֆոն Հումպոլտ նմանօրինակ քննութիւն մը կատարեց ։ Բայց ո՛չ նա ո՛չ ալ անոնցմէ ետեւ այլ ոք կարող եղած էր գտնել այս մեծարժէք աւազոց բուն աղբիւրները ։

— Պոլթայի ռուսական քաղաքին մէջ, ուր Հրէից մեծ ջարդ մը տեղի ունեցած էր մի քանի տարի յառաջ, այս տարի, Պասեքի արարողութեանց միջոցին, Սինակոկայի տախտակամածն, որոյ վրայ մեծագոյն մասամբ կանայք կային, յանկարծ տեղի տուաւ, և բազմութիւնը խորունկ նկուղի մը մէջ գտաւ ինքզինք ։ Իբր 60 կանայք ծանրապէս վիրաւորուեցան ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈԲԵԼԵԱՆ Պ. ՄԿՐՏԻՉ ԷՄԻՆԻ

Ամսոյս 17 ին (այս հինգշաբթի,) ի [illegible] բանասէր և պատմագէտ Պ. Մկրտիչ Էմինի գրական և կրթական գործունէութեան յիսնամեակն ։

Այս առթիւ, Աէ-եւլի Վարչական Խորհուրդն ալ պարտականութիւն մը կատարեց, շնորհաւորութեան և խնդակցութեան հեռագիր մ՚ուղղելով առ բազմարդիւն վաստակաւորն ։

ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՑԱԲՆԱԿ ԳԱՒԱՌՍ

Անցեալները ծանուցինք թէ Վսեմ. Սերվէր փաշա, նախագահ բնիկ արհեստից Ցուցահանդէսի Յանձնաժողովոյն, Կարնոյ, Մշոյ, Վանայ և Բաղիշոյ գաւառաց բերքերուն և արհեստներուն վրայ տեղեկութիւններ ստացած է տեղացի Հայերէ ։

Այս անգամ գոհունակութեամբ կ՚իմանանք թէ, յանձնարարութեամբ Ն. [illegible], Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է Արհեստից Շքադրամ (Սէնայի Միտալը) պարգեւել Կիւրինցի Պ. Ստեփան Զաւուշեանի և Վանեցի Պ. Յովհաննէս Տէրտերեանի, որք բնիկ շալներ, ժապաւէններ և տեսակ տեսակ կերպասներ բանող հայազգի հարստ արհեստաւորաց դասուն կը վերաբերին ։

Վսեմ. Սերվէր փաշա այս վարպետներէն խնդրած էր իրենց բանած կերպասուց օրինակները, զորս ներկայացուցեր է Ն. Ք. Վեհափառութեան, որ զատ հաւնելով, բարեհաճեր է հրամայել որ իւր հաշուոյն 150 կանգուն [illegible] գնուի, միանգամայն շնորհելով յիշեալ Շքադրամը ։

Ասոր վրայ, Ն. Վսեմութիւն կանչելով երկու հայազգի արհեստաւորներն, և քաջալերելով զանոնք յանուն մեր յառաջդիմասէր Ինքնակալին, իր ձեռօք անոնց կուրծքը կախեր է Արհեստից Շքադրամը ։

Այս արհեստաւորք ի Կ. Պոլիս հաստատուած են ժամանակէ մ՚ի վեր, և Պարսկաց Դեսպանատան հանդէպ առանձին գործարան ունին ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ, ժամ 4ին, Յունաց Պատրիարքական Փոխանորդն ընկերակցութեամբ վարդապետի մը, Պատրիարքարանի գործակատարին և ուրիշ պաշտօնէի մը, Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ զատկական տօնը շնորհաւորելու զԱմեն. Յովակիմ Պ. Պատրիարքին ։

Յոյն Պատգամաւորք նախ և առաջ Գեր. Փոխանորդ Հօր ներկայացան եւ նորա առաջնորդութեան Պատրիարքարանի մեծ դահլիճն ուր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ընդունեց զանոնք արժանավայել պատուով ։

Տեսակցութիւնն յոյժ սիրալիր եղաւ և Պատգամաւորք, մեկնելէ առաջ, ըստ սովորութեան Մայր Եկեղեցի իջնելով, առաջնորդութեամբ վարդապետաց, քահանայից և երգեցիկ դպրաց, [illegible] ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական Ժողովոյ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Ղալաթիա, ատենապետութեամբ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի ։

Ժողովը գլխաւորաբար զբաղեցաւ Ղալաթիոյ Եկեղեցւոյ բակին մէջ կառուցանելի շէնքի խնդրովն որոյ համար ներկայ էր Թաղային Յանձնաժողովոյ անդամներէն մին ։

Ապա նկատողութեան առաւ Նիկոմիդիոյ վիճակին Արմաշու վանուց հետ միացման խնդիրն որոյ համար Ժողովոյ ներկայացաւ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Գեր. Ստեփան վարդապետ որ առաւօտուն մայրաքաղաք հասած էր ։

Ժողովը զբաղեցաւ նմանապէս կարգ մը գաւառական եւ Պատրիարքարանի վերաբերեալ ներքին խնդիրներով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Տնտեսական Խորհրդոյ

Խասգիւղի Թաղային Սնտուկին 1885 ամբողջ տարւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցն ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած, և անոր յարեւման մէկ օրինակն նոյն Թաղի Եկեղեցւոյ բակն ի տես Թաղեցւոց կախուած է ։

Տնտեսական Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ Պատուարժան Թաղեցւոց որ յիշեալ հաշուեցոյցին վրայ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք եթէ ունին, ծանուցմանս մինչեւ 21 օր գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտ. Խորհրդոյ ։

Հետեւապէս սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անընդունելի պիտի մնայ ։

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ՍԱՄԱԹԻԱՑԻՍ

Թաղիս Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ շինութեան խնդրոյն համար՝ այր շարունակութիւնն ընդհատուեցաւ առ հարկի, Թաղային ընդհանուր ժողով գումարելու պէտքն խիստ զգալի լինելով, ներկայիւս կը խնդրուի համայն Պատուարժան Թաղեցիներէն, որ բարեհաճին յառաջիկայ Նոր կիրակէ (Ապրիլ 20) յետ աւարտման ժամերգութեան ներկայ գտնուիլ ի Սահակեան վարժարան, ուր իրաց վիճակին ի գարման կարեւոր խորհրդակցութիւնք պիտի լինին ։

(Կնք.)

Սամաթիա, 15 Ապրիլ, 1886

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Հրատարակուեցաւ ՄՈՆԹԷ ՔՐԻՍԹՕՅԻ ՈՐԴԻՆ հետաքրքրաշարժ վէպին առաջին հատորն և կը ծախուի ի գին 11 ղրշ ։ Բ. հատորը կը հրատարակուի ընդ հուպ ։

Մայրաքաղաքս հասած է ազգային երաժիշտ Ա. Մերճեան էֆէնտիի մէկ նոր հեղինակութիւնն. Վ ԽՔՈՐՈՒԼ ([illegible]) Աւելորդ է գովեստներ ընել Մերճեան էֆէնտիի այս նոր հրատարակութեան, որ նախորդներն այնքան հաշտ ընդունելութիւն գտած են երաժշտասիրաց սրահներու մէջ ։

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ.—(Հեղ. Մէհմէտ էֆ. Աթէֆ) Սոյն գործը կ՚ըմբռնէ Մօ[illegible] անուն հանրածանօթ ձեռագիր նամականիին ճիշդ ու ճիշդ հայերէն արտասանութիւնն է և կը պարունակէ այլ և այլ Մուրհակներ, Փոխանորդագրեր, Պայմանագրեր, Իլմուխապէրներ, Աղերսագրեր, Նամակներ, ամեն կարգի անհատից տրուելիք պատուանուններ և ի վերջոյ Բառագրքոյկ մը։ Կը ծառայէ նաեւ Թուրքերէն ձեռագրի ընթերցանութիւնն և ուղագրութիւնն առանձին ուսանելու։ Գին $5\frac{1}{2}$ ղրշ։

ԲԱՌԱՐԱՆ ԳԱՂՂ-ՀԱՅ-ՏԱՃԿԵՐԷՆ.— (Աշխատասիրեց Հ. Սամուէլ Վ. Գանթարեան, ի Մխիթարեան Ուխտէն) — Վեննայոյ Մխիթարեան տպարանէն ի լոյս ընծայեալ սոյն միահատոր Բառագիրքն՝ որոյ յաջողութիւնն հրատարակած ենք, կրնայ մեծապէս օգտակար լինիլ մեր ազգային վարժարանաց և առհասարակ Փրանսերէնի ուսմամբ պարապող ամեն անհատից ։ Գին 2 Մէճ.

ՀԻՔԵԱՅԵԻ ԻՒԻ ԳԱԲՈՒ ԵՕԼՏԱՇԼԱՐԸ —(Հեղ. Ցոֆեէ էֆ. Գուրգուն.) Հայատառ եւ Թրքաբարբառ վէպ մ՚է, զուարճալի ոճով գրուած ։ Կը ծանուցուի ամեն անոնց որք առաջին երկու հատորներն ընթերցած, հետաքրքրութեամբ կ՚սպասէին շարունակութեան, թէ երրորդ և վերջին հատորն ալ ի լոյս ընծայուած է Պէրպէրեան տպարանէն ։ Կը գտնուի Պոլսոյ բոլոր հայ գրավաճառաց քով ։

ԲԺՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼ. ԼԵԶՈՒԻ.— (Հեղ. Յ. Մ[illegible].) Հայ գրաշարաց տպարանէն ի լոյս ընծայեալ սոյն դասագիրքն կրնայ օգտակարապէս գործածուիլ ամեն վարժարանաց մէջ։ Գինն է 3 ղրշ ։

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ԱՊՈՒՇԸ

ԳՐԵՑ

ԱՐԹԻԱՐ ԱՐԹԻԱՐԵԱՆ

(ՀՐԱԶԴԱՆ)

Կը վաճառուի ՊՈԼԻՍ հայ գրավաճառաց, Յոյնվաճառաց եւ Թղթավաճառ Զաքէս էֆ. Թորոսեանի քով, ՂԱԼԱԹԻԱ Աէ-եւլի Խմբագրատունը եւ Սրչակ եւ Վրդր էֆէնտիներու Թղթավաճառանոցներն, եւ ԲԵՐԱ Պ. Վլասի գրատունը ։

Գին 100 փարայ

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

19 Ապրիլ

ՔԱՂ. ՏՆՏՍՈՒԹԻՒՆ Զինուորական ընդդէմ Եւրոպայի — Լ. Բ.

ԳԱՒԱՌԱՑ ՎԻՃԱԿԸ Մարզուանի ազգային գործերը. (Շար. Նախորդ Թիւէն և վերջ) — Վ. ՏԱՐԱՆԴԻՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ Նամակ Վիեննայէն.—Վիեննայի հաւաքածական աշխարհահանդէսը — ԿԸՌՕ

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ Հնախօսական և տեղագրական տեսութիւն մը Աղձնեաց նահանգին վրայ — Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՄԱՍԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ Առաջարկեալ խնդիրք.— Խնդիր Թիւ 26.—Լուծումն Թիւ 22 խնդրոյ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ — Տ. Ա.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն Սամաթիոյ

ՏԱՐԵՐՔ

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

(Ազգային դպրոցներու համար)

ՅԱԶԱՏ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Այս գործ որ քաղուած է Լիէժի օրիորդաց բարձր Ուսումնարանի Ուսուցիչ Պ իս. Քուրֆէրլաճէրի Տարերք Առողջաբանութեան անուն դասագրքէն որ հրատարակուած է նշանաւոր վարժուհիներու հաւանութեամբ և խնդրանօք, իբրեւ արդիւնք հասուն ուսումնասիրութեան և փորձառութեան, կրնայ օգտակարապէս յարմարիլ նաև մեր ազգային իգական վարժարանաց

Գին 4 ղրշ. արծաթ

ԱԶԴ

Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց և Նեկտարինեաց վարժարանաց ի նպաստ կազմուած [illegible] տարուի յառաջիկայ կիրակէ առաւօտ, ժամ 3 ին, վարժարանի սրահին մէջ ։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Առ Յ. ի Մարզուան. Թէ՛ «Արեւելք»ի և թէ՛ «Մասիս»ի մէջ հրատարակուեցան նամակներ, որոց պարունակութիւնն գրեթէ միեւնոյնն էր ինչ որ դուք ձեր վերջին նամակաւը կը տեղեկագրէիք Ամասիոյ և Մարզուանի ճիզուիթաց նկատմամբ. Հետեւաբար հարկ չէ մնացած ձեր նոյն նամակին ևս հրատարակութեան ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԵԾԵԼԱԶՕՐԱՑ ՆՈՐ ԳՈՒՆԴՆ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ ի նորոյ կազմեալ հեծելազօրաց գունդն որ օսմանեան հին Վեհապետի մ՚անուամբ Էրթօղրուլ կը կոչուի, երէկ ստացաւ իւր դրօշակն մեծաւ հանդիսիւ, յորում կարդացուեցաւ կայսերական Հրովարտակն ։

[illegible] յիշեալ հեծելազօրաց գունդն՝ առաջնորդութեամբ իւր սպայից՝ կարգաւ կանգնեցաւ Եըլտըզը պալատան հանդէպ նորակառոյց Համիտիէ մզկիթին շրջափակին մէջ, ուր ներկայ էին զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք ։

Կայս. անձնապահ զօրաց Միրլիվա Սիւլէյման փաշա որ կը կրէր Էրթօղրուլ գնդին նուիրեալ կայսերական դրօշակն, մզկիթէն դուրս ելաւ առաջնորդութեամբ կայս. թիկնապահ Ֆերիգ Րիզա փաշայի որոյ աջ կողմէն կ՚ընթանար Բարձր. Սպարապետ Ալի Սայիպ փաշա եւ ձախ կողմէն Նախորդ Սպարապետ Վսեմ. Ղազի Օսման փաշա ։ Սիւլէյման փաշայի կը հետեւէին կայսերական երեք թիկնապահք ։

Այս միջոցին, հեծելազօրաց գունդը զէն ի ձեռին բարեւի կեցած էր և թիկնապահ Րիզա փաշա նախ և առաջ կարդաց կայս. Հրովարտակն, յետ որոյ Ապու-էլ-Հիւտա էֆէնտի պարագային յարմար աղօթքներ կարդաց եւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին ։

Այս արարողութենէ յետոյ, Բարձր. Սպարապետը մեծաւ յարգանօք դրօշակն առնլով Սիւլէյման փաշայի ձեռքէն, յանձնեց զայն հեծելազօրաց գնդապետին և զինուորական նուագածուք հնչեցուցին պաշտօնական օդերթի եղանակը, մինչ բոլոր ներկայք կաղաղակէին «կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթանն»։

ԷՑՀԷՄ ՓԱՇԱ Ի ԼԻՎԱՏԻԱ

Օսմանեան արտասովոր պատուիրակ Բարձր. Էտհէմ փաշա Ռուսիոյ Կայսեր ներկայացեր է ի Լիվատիա Ն. Վեհափառութիւն սիրալիր ընդունելութիւն մ՚ըրեր է Վեհ. Սուլթանի ներկայացուցչին, գոհունակութիւն յայտնելով երկուց Կայսրութեանց միջև կեցած բարեկամական յարաբերութեանց որ քաջ օրէ ամրապնդման համար։

Նախընթաց օր եւս հանդիսաւոր հացկերոյթ մը տրուեր է ի պատիւ Էտհէմ փաշայի։

Աղեքսանդր Գ. կայսրն հրամայեր է որ արժանավայել պատուովք մեծարուի օսմանեան Բարձր. պատուիրակն ։

Կը հաւաստեն թէ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ, որ այս պահուս Լիվատիա կը գտնուի, արձակուրդ պիտի խնդրէ իւր Վեհապետէն Եւրոպիոյ ջերմուկներն երթալու համար, և հետեւաբար յունիսի վերջերը մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ ։

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ Պ. ԲԱՍԴԷՕՌ

Կայս. Բժշկական Ընկերութեան վերջին նստին մէջ կարդացուեցան հետեւեալ երկու նամակներն, որոց մին Ընկերութեան Նախագահին կողմէ ուղղեալ է առ Պ. Բասդէօռ՝ որ ինչպէս կը յիշուի, Պատուոյ Անդամ ընտրուած է յիշեալ Ընկերութեան և միւսն մեծանուն բժշկին կողմէ պատասխան մ՚է Տօքթ. Կասիւճճիի մէկ առաջարկին ։

ԱՌ Պ. ԲԱՍԴԷՕՌ

Անդամ Գիտական Կաճառին և Բժշկական Կաճառին Փարիզի և այլն ։

Պարոն

Կ. Պոլսոյ Կայսերական Բժշկական Ընկերութիւնը փափագելով հաւաստիք մ՚ընծայել ձեզ իւր զարմացման վասն այն գեղեցիկ յաղթանակաց որոցմով կը ճոխացունէք գիտութիւնն և որք վերջին անգամ պսակուեցան կատաղած կենդանիէ խածուածքի դէմ ձեր ըրած գիւտով, իւր մարտ 19ի նստին մէջ Պատուոյ Անդամ հաչակեց զձեզ միաձայնութեամբ ։

Խնդրելով որ հաճիք ընդունիլ իւր յարգանաց այս տկար հաւաստին, Ընկերութիւնը նպատակ ունի պատուել ի ձեզ ո՛չ միայն մեծահռչակ գիտնականն որ իւր կեանքը նուիրած է գիտութեան [illegible] պիտի թողու իւր յիշատակն, այլ նաև պատուել այն բարերարն որ անժխտելի իրաւունքներ ստացած է Մարդկութեան բարերարաց արժանի երախտագիտութիւններ վայելելու ։

Իմ մասիս, հաղորդելով ձեզ Պատուոյ Անդամակցութեան վկայականն, մասնաւորապէս բարեբաղդ կը համարիմ զանձս այն պատուոյն համար զոր կը վայելեմ, թարգման հանդիսանալով ձեզ մօտ իմ պաշտօնակցացս յարգանաց և սքանչացման ընդհանուր զգացմանց։

Հաճեցէք ընդունիլ, մեծանուն Տէր և Վարպետ, մեր խորին և յարգալիր ակնածանաց հաւաստին ։

Ձեզ անձնուէր

Նախագահն

ՏՈՔԹ. ՆՈՒՐԻՃԱՆ

Այս նամակ ժողովոյ միաձայն հաւանութիւնն ստանալով, ղրկուած է առ մեծանուն գիտնականն, հանդերձ վկայականաւ ։

Այժմ, ահաւասիկ Պ. Բասդէօռի նամակն [illegible]

ԱՌ ՏՈՔԹ. ԿԱՊԻՒՋՋԻ

Փարիզ, 26 մարտ

Պարոն Տօքթէօռ

Պատիւ ունիմ ներկայ նամակիս հետ Թղթատարութեան յանձնել օրինակ մը այն ծանօթութենէն զոր Մարտ 1 ին հաղորդեցի Գիտութեանց Կաճառին ։

Այդ գրոյն ընթերցումը պիտի բացատրէ ձեզ մի քանին այն պատճառներէ որք փափագելի կ՚ընեն ինձ որ, Եւրոպիոյ համար, կատաղութեան դէմ պատուաստի միակ կեդրոն մը հաստատուի ի Փարիզ։ Գոնէ առ այժմ, այսպէս լինել հարկ է։ Դրութիւնն տակաւին իւր սկզբնաւորութեան մէջ է։ Ապագայ կատարելագործութեանց պէտքը կը տեսնեմ։

Որ և է արկած որ պատահի այդ դրութեան Փրանսայէն դուրս ի կիր առմամբ, անոր վարկը կը կոտրէ։

Կատղած կենդանիէ խածուած քանի մը մարդոց ի Փարիզ առաքման ծախքը միշտ նուազ է այն գումարներու տոկոսէն որք անհրաժեշտ են հիւանդանոցի մը հաստատման և պահպանութեան համար, քաջավարժ անձանց տնօրինութեան ներքեւ։

Դարձեալ կ՚ըսեմ, պէտք է սպասել որ իրերն ինքնին ներկայանան, եւ սպասելով հանդերձ, կատղած շանէ խածուած անձերը ղրկեցէք ի Փարիզ, Պ. Բասդէօռի աշխատանոցը ։

Դարմանումը ձրի է ։ Տասն օր մնալ կը բաւէ, մարդ գլուխ օրական 4 Փր. 50 սանդիմ ծախուք, վայելուչ պանդոկներու մէջ, աշխատանոցէն ոչ շատ հեռի, Ուլմ փողոց ։

Ընդունեցէք, Պարոն, խորին մեծարանացս հաւաստին ։

Լ. ԲԱՍԴԷՕՌ

Այն նստին մէջ յորում կարդացուեցան այս երկու նամակներ, վիճաբանութիւն բացուեցաւ նախորդ նիստէն ներկայացեալ զանազան առաջարկութեանց վրայ որք կրկնուեցան ոմանց կողմէ եւ բարեփոխուեցան այլոց կողմէ։ Բոլոր առաջարկութեանց նպատակն էր Պ. Բասդէօռի փրկարար գիւտին բարիքները վայելել տալ Թուրքիոյ բնակչաց և տարբերութիւնը գործադրութեան միջոցներուն վրայ էր։ Այլ և այլ կարծեաց փոխանակութենէ յետոյ, Տօքթ. Մարկոսոֆ առաջարկեց որ Բժշկական Ընկերութիւնն ընդհանուր հանգանակութիւն մը բանայ որոյ արդիւնքն յատկացուի կատղած շունէ խածուած աղքատները Պ. Բասդէօռի աշխատանոցը ղրկելու։ Այս առաջարկին թէեւ ոյժ տուին Տօքթ. Վուչինօ եւ ուրիշներ, սակայն Տօքթ. Բարտօ ինք եւս համակարծիք լինելով, դիտել տուաւ թէ ըստ որում Ընկերութիւնն այս մասին ձեռնարկ մ՚ըրած է արդէն Մեծ-Եպարքոսին քով, հետեւաբար պատշաճութիւնը կը պահանջէ որ Ն. Բարձրութեան պատասխանին սպասուի որ եւ է որոշում կարենալ տալու համար ։

Ասոր վրայ, ժողովը որոշեց խնդրոյն վիճաբանութիւնն յետաձգել յաջորդ նստին։

Նախարարաց Խորհուրդն իւր վերջին արտասովոր գումարման մէջ, որոյ նպատակն էր կառավարական պաշտօնէից ամսաթօշակաց կանոնաւոր վճարման խնդիրն, զբաղեր է միանգամայն Կայս. Կառավարութեան և Օսմ. Պանքային միջեւ առկախ հաշուոց կարգադրութեան խնդրովը ։ Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Մոնիթէօրի, Նախարարաց Խորհուրդն այդ մի և նոյն նստին մէջ տեղեկագիր մը պատրաստեր է Վեհ. Սուլթանին ուղղելու, յորում յայտնէ թէ Վսեմ. Յակոբ փաշայի նախագահութեան ներքեւ գտնուած յանձնաժողովն՝ որ պաշտօն ունի քննել Կայս. Կառավարութեան Պանքային հետ ունեցած հաշիւներն, ի մօտոյ պիտի աւարտէ իւր աշխատութիւններ որով Պանքային հետ համաձայնութեամբ մը կարելի պիտի լինի հայթայթել պէտք եղած եկամուտներն և ինչ ինչ բարւոքմանց ձեռնարկել, ըստ կամաց Վեհ. Սուլթանին ։

Այս առթիւ, Մոնիթէօր յոյս կը յայտնէ թէ յառաջիկայ շաբթու մէջ խնդիրը կարգադրութեան մը յանգի ։

Փրանսական առժամեայ դեսպան Մոնթօլօն կոմս և ռուսական դեսպանատան գործակատար Պ. Օնու նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին եւ խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

«Սօսիէթէ Օթօման տը Շանժ է տը Վալէօռ» Պանքայի Վարչական Խորհրդոյն կողմէ այս օրերս բաժնետերաց ընդհանուր ժողովին ներկայացեալ տարեկան համարատուութենէն կ՚երեւի թէ յիշեալ դրամատունն 1885 տարւոյն մէջ 23,776 օսմ. ոսկւոյ զուտ շահ ունեցած է 330,000 ոսկւոյ դրամագլխոյ մը վրայ։ Այս շահին 5 առ 0/0ը պահեստի գումարին վրայ պիտի բարդուի, և մնացեալ 22,000 ոսկին պիտի բաշխուի հետեւեալ կերպիւ. 75 առ 0/0 բաժնետերաց, 3 առ 0/0 հիմնադրաց և 22 առ 0/0 Վարչութեան անդամոց ։

Պահեստի գումարն, որոյ վրայ կ՚աւելնայ այժմ շահուց 5 առ 0/0ն, այս կերպով կը հասնի 16,652 ոսկւոյ ։

Աւստրիական դեսպանն և դեսպանուհին Վեհ. Սուլթանին կողմէ Եըլտըզի պալատը ճաշի հրաւիրուած են։

Յայտնի է թէ Կրէտէի Ընդհանուր Ժողովոյ անդամաց կէսը կը փոխուի յաւարտ իւրաքանչիւր տարեշրջանի։ Ըստ Նորագոյն լրոյ, այդ փոփոխութեան համար հրամայուած ընտրութիւնք աւարտեր են կղզւոյն ամեն կողմը, առանց որ և է միջադէպի առիթ տալու։ Հետեւաբար Ընդհանուր Ժողովը օրինաւորապէս կազմեալ լինելով, այժմէն պատրաստ է քննել Կրէտէի կուսակալին կամ երեսփոխանաց կողմէ ներկայացեալ օրէնսդրական ծրագրերն։

— Բեդրպուրկի օսմ. դեսպանատան նորընտիր խորհրդական Ֆէթհի պէյ Փրանքօ յառաջիկայ երկուշաբթի օր իւր պաշտօնատեղին կ՚ուղեւորի։

Տեղական թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Միրտիտներն աղերսագիր մ՚ուղղելով Բ. Դրան, խնդրած են որ պաշտօնանկ լինի իրենց արդի կառավարիչն և Վարչական Խորհուրդ մը կազմուի երկրին ընթացիկ գործերը տնօրինելու համար։

Կայս. կառավարութիւնը տակաւին պատասխանած չէ այս խնդրագրոյն։

Փօսթ Էճիբսիէն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Սըր Հէնրի Տրըմընտ Ուոլֆ 180,000 անգլ. ոսկւոյ (4,500,000 Փր.ի) գներ է Կիզէհի պալատն, ուստից կը հետեւցուի թէ բրիտանական Գոմիսերը մտադիր է վերջնապէս հաստատուիլ յԵգիպտոս ։

Սըր Տ. Ուոլֆ, Լոնտոնէն իւր սպասած պատասխանն ստացեր է ի մասին եգիպտական բանակին վերակազմութեան ծրագրոյն, զոր ներկայած էր Մուխթար փաշա ։ Յայտնի չէ տակաւին թէ ինչ բնութիւն ունի անգլ. կառավարութեան այս պատասխանը ։

Զինուորական իշխանութիւնք կը յուսան թէ յառաջիկայ ամսոյ մէջ աւարտի Վատի-Հալֆայի ամրութեանց շինութիւնն, որով կարելի լինի ետ կոչել յիշեալ քաղաքը պահպանող անգլ. զօրքերը ։

Հաւանական կը կարծուի որ Բ. Դուռն առաջարկէ Տէրութեանց իրաւարար Յանձնախումբ մը կարգել որ պաշտօն ունենայ քննութիւն մը բանալ այն պահանջմանց վրայ զորս Նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշա և իւր գերդաստանի անդամք կ՚ընեն Եգիպտական կառավարութենէն։ Այս կերպով, կը յուսացուի որ խնդիրը դատարանաց իրաւասութենէն առնուելով, աւելի արագ լուծում մը գտնէ։

Դուրէժէն կը հեռագրեն մայրաքաղաքիս պարսկական Ախթէր լրագրոյն թէ Շահին Նախարարապետ Միրզա Եուսուֆ խան մեռեր է ։

Փիլիպէէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն տեղական լրագրոյ մը ։

Աղեքսանդր Իշխանն որ այս պահուս Փիլիպէ կը գտնուի, մտադիր է գաւառին զանազան կողմերը պտոյտ մ՚ընել Պուլկարիոյ Երեսփոխանական Ժողովոյ համար կատարուելիք ընտրութեանց վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու համար։ Յիշեալ Ժողովոյ նախագահ Պ. Սթամպուլօֆ այս օրերս քաղաքէս Թիրնովօ մեկնեցաւ, Կապրօվոյի ճամբով ։ Երեսփ. Ժողովոյ շէնքն որ պատերազմի ժամանակ հիւանդանոցի փոխարկուած էր, կը վերանորոգուի և պիտի կահաւորուի բոլորովին նոր կարասիներով ։

— Զարիպրօտ-Սօֆիա-Վաքարէլի երկաթուղւոյ շինութեան ընկերութիւնը լուծուեցաւ, աշխատութեանց շարունակութեան հոգը Թողլով գլխաւոր ձեռնարկու Պ. Կրօսէֆի։ Հետեւաբար պուլկար կառավարութիւնն հրաւիրեց այս վերջին հարկ եղած երաշխաւորութիւնը տալ, որոշեալ պայմանաժամին մէջ գծերու շինութիւնն աւարտելու համար։ Այս առթիւ կը հաւաստեն թէ երկու նոր ընկերութիւնք՝ մին պելճիական և միւսը գերմանական, որոց ներկայացուցիչք Սօֆիա հասած են արդէն, կ՚առաջարկեն աւելի նպաստաւոր պայմաններով շինել երկաթուղւոյ յիշեալ գիծն ։

— Փիլիպէի հիւանդանոցին նախկին բժիշկ Տօքթ Զօմաքօֆ Արեւ. Ռումելիի գաւառին բժշկական ընդհ. քննիչ անուանեցաւ ։ Այս առթիւ ի դէպ է յիշել թէ այդ միակ հիւանդանոցն ևս փակուելու վրայ է, վասն զի պաշտօնեայք ամսաթոշակ չստանալով կը պատրաստուին խմբովին հրաժարիլ, որով 30,000 բնակչօք քաղաք մը պիտի մնայ առանց հիւանդանոցի ։

— Քաղաքիս մէջ ի մօտոյ պիտի հրատարակուին պուլկարական երկու նոր թերթեր Բօձէ (Խարազան) և Բօյէնէ (Կացութիւն) որոց առաջինը զաւեշտական։ Այս երկու թերթեր ալ ընդդիմադիր կուսակցութեան կը պատկանին ։

— Կը կարծուի թէ Ուզունոֆ կամ Բէդրօֆ հազարապետներէն մին Իշխանին կողմէ անդամ պիտի անուանի այն Խառն Յանձնաժողովին որ պիտի գծէ պուլկարո-ռումանական սահմանագիծն ի Տօպրուճա ։

Սուրիոյ փրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սալվաթօր Բաթթիմէնիօ Զէյթինիէի դեսպան անուանուած է և նմա կը յաջորդէ Պ. Բըլթիթվիլ որ արդէն հասած է իւր պաշտօնատեղին ։

Պ. Բաթթիմէնիօ, որ արձակուրդով Փրանսա կը գտնուէր, այս օրերս Սուրիա վերադարձեր է ուստից ուղղակի Զէյթինիէ պիտի ուղեւորի ընտանեօք ։

Կուսինիէի և Բլավայի բնակչաց կողմէ պատգամաւորութիւն մը ղրկուած է ի Կ. Պոլիս, խնդրելու համար Բ. Դռնէն որ իրենց հողէն ոչ մէկ մաս մը թողուի Գարատաղի։ Այս պատգամաւորութիւն Բրինդէնուէն անցած պահուն վար դրուեր է հեռագրի մը վրայ զոր Զէյթինիէի դեսպան Ճէվատ փաշա ուղղած էր Ալպանիոյ կուսակալ Մուսթաֆա Ասիմ փաշայի ։

Հելլենական [illegible] առագաստանաւը կողոպտող և նաւապետն սպանող գրեթէ բոլոր չարագործաց հետքը գտնուելու վրայ է։ Բոլոր Պոլսոյ ոստիկանութիւնն և Հելլենական հիւպատոսարանը միաբան կ՚աշխատին մնացեալ մէկ քանի ծովահէններն ալ ձերբակալելու, որպէս զի գործոյն ամբողջական քննութիւնն սկսի ։

Ադրիանուպոլսոյ պաշտօնական լրագիրն հրատարակած է ընդհանուր ցուցակն այն նուիրատուութեանց զորս գաւառին ամեն ազգի բնակիչք ըրած են կայսերական երկրորդ զօրաբանակին ։

Այդ նուիրատուութիւնք են՝ 1800 զոյգ եզ իրենց սայլերով, 118 [illegible], 2243 ձորի և գրաստ, 18,800

Խըշէ, ինչպէս նաեւ մեծ քանակութեամբ ճերմակեղէն եւ կտաւ հիւանդանոցաց համար։

Ըստ որոշման Դատական Նախարարութեան Նախնական դատարաններու խմբագրութեանց դիւանի (Մուքթէֆի Մուհաքքէմէյի) կողմէ վաւերացեալ ամէն պաշտօնագիրք որք օտար երկրաց մէջ ի հարկին պաշտօնական մարմնոյ մը պիտի ներկայացուին, պէտք է որ դատարանին գտնուած տեղւոյն ամենէն բարձրաստիճան պաշտօնէին կողմէ կնքուած եւ ստորագրուած լինին։

Զանկի չարշըու, Բերայի Ցունաց մէկ եկեղեցւոյն մէջ յոյն մը բռնուեցաւ որ բաւական վարպետ միջոց մը գտած էր կեղծ դրամներ քշելու։

Բերայի դատարանին դատախազ Անտօն էֆէնտի որ ժողովրդեան մէջ կեցած էր, կը նշմարէ որ մարդ մը բոլոր պնակներուն մէջ քառորդ մէճիտ կը ձգէ եւ կիսոյն չափ մանր դրամ կ'առնու։ Անտօն էֆէնտի կասկածելով այս մարդուն բարեպաշտութեանը վրայ, ձերբակալել կուտայ զայն եւ գրպանները խուզարկուելով բաւական քանակութեամբ կեղծ քառորդ մէճիտներ կը գտնուին որք յար եւ նման էին պնակներուն մէջ ձգուածներուն։ Մարդն անմիջապէս Քարթալ փողոցի դատարանը կը տարուի ուր նախնական հարցաքննութենէ մը յետոյ, Կալաթա Սէրայ կը փոխադրուի։ Սակայն յոյնը որքան ճարտար էր կեղծ դրամներ քշելու մասին նոյնքան ալ ճարպիկ կը լինի իւր պահապանաց աչալրջութենէն խոյս տալու համար, վասն զի փողոցին մէջ յուզարկաւորութեան մը պատահելով, կը յաջողի բազմութեան մէջ խառնուիլ եւ անյայտ լինել։

Նըզրուայէն կը գրեն թէ Զէյթինէի ստամանեան դեսպան եւ Գարատաղի սահմանակից գծման յանձնաժողովոյ առաջին պատուիրակ Ճեվատ փաշա Պէտրի պէյի հետ Կուսինա գիւղն ուղեւորին։

Պրուսայէ կը գրեն առ Հաքիքաթ թէ այս տարի շերամի հունձքը շատ արդիւնաւոր պիտի լինի, վասն զի Եւրոպայէ բերուած շերամի որդի սերմեր բաշխուած են թէ՛ տեղւոյն եւ թէ՛ շրջակայից երկրագործներուն։

Մախսուսէի Մէսիլէ շոգենաւն երէկ Մէրսինէն 141 զինուոր բերաւ ի Կ. Պոլիս։

Քէօթահիայէն կը գրեն առ Հաքիքաթ թէ տեղւոյն ոստիկանութիւնն յաջողեր է ձերբակալել քանի չափ աւազակներ որք ամէն կերպ աւազակութիւն ի գործ կը դնեն գաւառին մէջ։

Օտեսայէն անգլ. լրագրաց ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քանի մը միլիոն ռուպլիի գողութիւնք երեւան ելեր են յիշեալ նաւահանգստի մաքսատան վարչութեան մէջ որոյ տնօրէնն ու քննիչն հարցաքննութեան ենթարկուեր են։

Ադրիանուպոլսոյ անգլ. հիւպատոս Պ. Քալվէր նշանուեր է Սամոսի նախորդ կառավարիչ Ալոսիտէս փաշայի դստեր հետ։

ԼԱՄԱՆՇԱՅՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ընդհ. Գործակալութիւն Պոլսոյ

Տ. Լըզպէ եւ Վիքթոր որդի

Կ'ապահովագրէն ամէն կտորներ եւ ծրարներ որք կը պարունակեն դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, դրամատոմս, փոխարք եւն, յանձնուած ամէն ազգի Թղթատարական Վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։ Վերջին ապահովագրութիւնք երաշխաւորեալ են Մանշայմի կողմէ յանուն դրամատան Խմբակի մը որոյ դրամագլուխն է 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրեն շոգենաւով, կառախմբով, եւ մեծ ու փոքր երկաթուղիներ ընդ առաջաստանաւերով փոխադրեալ ապրանքներ։

Գներն եւ պայմաններն յոյժ չափաւոր։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Գ. Գ. ԼԸԶՊԷ ԵՒ ՎԻՔԹՈՐ ՈՐԴԻ

Պոլսոյ ընդհանուր գործակատարք «Մանշայմ» Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 30 ապրիլ

Պ. տը Ֆրէսինէ յանձնարարած է Աթէնքի Ֆրանսական դեսպան տը Մուի կոմսին՝ նոր ձեռնարկ մ'ընել հելլէն կառավարութեան քով։ Այս ձեռնարկ կատարուեցաւ չորեքշաբթի երեկոյ։

Ֆրանսացի հռչակաւոր գրքին հեղինակ Պ. Էտուար Տրիւմոն, որ քանի մ'օր առաջ մենամարտ մ'ունեցաւ Կո... ... Պ. Մէյէրի հետ, ծանր վիճակի մէջ կը գտնուի իւր ստացած վէրքին պատճառաւ։

Լոնտոն, 30 ապրիլ

Մանտալէէն (մայրաքաղաք Պիրմանիոյ) հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այդ քաղաքին մէջ նոր հրդեհ մը ծագեր է՝ նախորդներէն շատ աւելի մեծ։

ԹՐԱՄԱՑԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 ապրիլ

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամս. Լոնտրայի վրայ		(պանքայի)	111 1/4
3 »	»	» (վճարելի)	110 7/8
3 »	Բարիզի	» (պանքայի)	22 65
3 »	»	» (վճարելի)	22 72 1/2

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ս. Պէտի)		16 25
Զօրաւոյն գոցուելէն վերջը	»	16 25
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	16 24
Բարձրագոյն գին	»	16 24
Նուազագոյն »	»	16 24
Կէս օրին	»	16 24
Փոխառութիւն 1858) 1862) Ա. Սէրի		24 20
» 1860) » 1863) Բ.		16
» 1872) » 1865) » 1869) Գ. 1873)		16 24

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	77 25
Այս առտու բացուեցաւ	77 25
Կէս օրին	77 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Յօռէեթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	3 18
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	6
Պանք տը Գոնա	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	3 20
Թրամուէյ	»	287 1/2
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	37 87 1/2
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի	»	55

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 Ապրիլ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտէ	100 13/16
Օսմ. Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 7/8
» » » գոցուեցաւ	14 13/16
» » » Ա.	24 1/2
» » » Բ.	15 7/8
» » » Գ.	14 3/8
Օթօման 1871	70 1/2
Փոխառութիւն 1877	83 3/4
Պանք Օթօման	11 1/8
Խուսական փոխառ. 1873	98 7/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	69 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	92 5/8
Տայրա Սանիէ	68 1/4
Ջօմանիայ (փոխառ. Բօչիլտ)	93 3/4
Հաւնգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 35

Վիէննա, 30 Ապրիլ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 25
Օսմանեան երկաթուղի	18

Բարիզ, 30 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 75
» » 3 %	81 97 1/2
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 90
» » » գոցուեցաւ	14 87 1/2
» » Սէրի Բ.	14 50
» » » Գ.	14 90
Օսմանեան երկաթուղի	3 ; 75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	529 37 1/2
Գրէտի Լիօնէ	521 25
» Ֆօնսիէ	1352 50
Բաժնեառն Լիոնի	1230
Սուէզի ջրանցք	2131 25
Ռուսական 5% 1877ի	101 3/4
Իտալական Ռանթ	97 62 1/2
Եգիպտական միացեալ	350
Սպանիական (արտաքին)	57
Բրիօրիթէ Թիւրք	364 37 1/2
3% Հելլենական	282 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 14

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 30 Ապրիլ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 72 1/2
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ	14 87 1/2
Եգիպտական	349 37 1/2

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՏՓԽԻՍ, 28 մարտ

Ամսոյս 23ին կատարուեցաւ Տփխիսի Ներսիսեան դպրանոցի Հոգաբարձութեան ընտրութիւնը։ Հոգաբարձական ընտրութիւնը Ներսիսեան դպրոցի համար այնպիսի մի կենսական խնդիր է այդ նշանաւոր դպրոցի դրութեան համար, որ հարկաւոր եմ համարում քանի մի խօսք ասել այդ մասին։ Ներսիսեան դպրանոցը Ռուսահայաստանի մէջ նշանաւոր անուն ունի եւ մեր ուսումնարանական կեանքի մէջ առաջին տեղն է բռնում։ Այս վաթսունամեայ հիմնարկութիւնը Ներսէս Ե. կաթողիկոսի անմահ անուան մի նշանաւոր կոթող է։ Ներսիսեան դպրանոցը տուել է ազգին շատ մարդիկ իւր միջից, նրա պատակ ունենալով գլխաւորապէս պատրաստելու վարժապետներ եւ հոգեւորականներ։— Դպրոցը ունի նիւթական ապահով դրութիւն. ունի մեծ ուսուցչական խումբ, վեց կամ եօթն դասատուն (կամ եօթն եմ ասում, որովհետեւ այդ եօթներորդ դասատունը երբեմն երբեմն փակվում է). ունի 12 անձերից բաղկացած Հոգաբարձութիւն։— Ձեզ յայտնի կը լինի անկասկած որ այդ Հոգաբարձութիւն կոչուած ղեկավարութիւնը յատուկ է մեր բոլոր դպրոցներին։ Այդ ժողովրդական մասնակցութեան մի գեղեցիկ օրինակ է դպրոցների մէջ, թէեւ շատ անգամ Հոգաբարձուները չեն արդարացրել սկզբունքի մեծ արժէքը։ Հոգաբարձական ընտրութիւնները կատարուեցան դպրոցի դահլիճում։ Թիֆլիզի 23 եկեղեցիներից իւրաքանչիւրի կողմից պիտի գային երեք պատգամաւոր. ներկայ էին 66 պատգամաւորներ. Նախագահում էր Թիֆլիզի առաջնորդը, Սրբազան Արիստակէս եպիսկոպոսը։ Բանալով ժողովը, Սրբազանը դարձաւ պատգամաւորներին մի համառօտ ճառով, որի մէջ բացատրելով Մատթէոս կաթողիկոսի այս դրած կանոնը. Հոգաբարձութիւնը եւ ժողովրդական մասնակցութեան մեծ նշանակութիւնը, հրաւիրեց պատգամաւորներին ինկատի ունենալ դպրոցի մեծ նպատակը եւ մտածելով ձեռնարկել ընտրութեան գործին, քանի որ հոգաբարձութեան որպիսութիւնից է կախուած դպրոցի որպիսութիւնը։ Ինչպէս վերը յիշեցինք դպրոցը պիտի ունենայ 12 հոգաբարձու, պիտի լինին եւ չորս փոխ-հոգաբարձու. հոգաբարձուները ընտրվում են չորս տարով. ընտրութիւնները տեւեցին մի քանի ժամ, ընտրուեցան հոգաբարձուք հետեւեալ անձինք. Գէորգ Եղիազարեան, փաստաբան, վաղուց խառնվում է ազգային գործերի մէջ, խելօք մարդու է նմանում, համարվում է մեղուական։ Գէորգ Ալէքսան, թունդ մեղուական, վաղուց Ներսէսեան դպրանոցի հոգաբարձու է. եթէ Ներսէսեան դպրանոցի հոգաբարձութիւնը մի օր պաշտօնների եւ աշխատանքի բաժանում հանէր իւր մէջ, խորհուրդ կը տայի Ալէքսանին նշանակել ուտելիքների եւ հագնելիքների հսկող. Ալէքսան հեռագրատան աստիճանաւոր է. Սարգիս Ղուլեան, այս մարդը առաջին անգամ է ընտրվում, արհեստաւորների դասակարգիցն է, այդ առաջին օրինակն է որ մեր զարգացած դասակարգի հետ հոգաբարձական ասպարէզ է իջնում արհեստաւորների շրջանից մի մարդ. արհեստաւորների դասակարգերը վաղուց կամենում էին մասնակցել դպրոցի գործերին եւ այս անգամ այդ պարոնի ընտրութեամբ լիութիւն տրուեցաւ նոցա ցանկութեանը։ Միքայել Թամամշեան, հարուստ մարդ է, սա էլ նոր է իջնում ազգային ասպարէզ, տեսնենք ինչ կարող է անել։ Իշխան Կոնստանդին Բեհբութեան, եղել է երբեմն խմբագիր ռուսաց լեզուով հրատարակուող լրագրի, յիմար մարդ չէ, բայց եռանդ ասած բանը չունի, չորս տարի է հոգաբարձու է, մի անգամ նիստի չէ եկել, հայերէն շատ վատ գիտէ, թէ ինչո՞ւ նորից ընտրուեցաւ, մարդ չի հասկանում։ Յովհաննէս Զէյթունեան, տեսուչ փակուած Յովնան-եան օրիորդաց դպրոցի, երիտասարդ է, բայց ծերացած երիտասարդ, երկրորդ անգամն է որ ընտրվում է։ Աբգար Յովհաննիսեան, Մշակ-ի խմբագիրը, որտեղ չինին ազգային հաստատութիւնների ժողովներ, ընտրվում է առ հասարակ. Սեբաստիոս Ամիրեան, բժիշկ է, նոր է ազգասէր դառնում, տեսնենք։ Նազար Աղբեանց, մեծ ջգտում ցոյց տուեց ընտրուելու, չգիտեմ գործելու փափաք ունի, թէ ազգասիրութիւնը մի ուրիշ նպատակի նախադուռն է։ Աղէքսանդր Մելիք-Աղաբեկեանց, փաստաբան է, բայց լուսաւորուած փաստաբան. սորա մասին լաւ գաղափար ունին շատերը. Մեղուական չէ, թէեւ Մեղուի ջերմ պաշտպան է։ Ներսէս Աբրահամեան, անցեալ տարի Ղարաբաղի կողմից պատգամաւոր գնաց Էջմիածին կաթողիկոսի ընտրութեան, եւ այժմ դարձաւ ազգային ընտրութիւնների կանդիդատ. պարզ խօսող մարդ է. տեսնենք բան կը շինէ՞, թէ միայն խօսելով կը բաւականանայ։ Սամսոն Մարտիրոսեանց, բժիշկ է, ընտրուել է առանց ներկայ լինելու ընտրութիւններին. ազգային գործերի մէջ առաջին անգամն է լսվում իւր անունը, երիտասարդ մարդ է. տեսնենք արդեօք ծերացած երիտասարդների կարգին կը պատկանի, թէ երիտասարդ կը մնայ երիտասարդական ոգւով։— Կանդիդատներ ընտրուեցան. Ռոստոմեանց, հին բժիշկ է. շատ սիրում է դպրոցի ծախսերը անել, պատճառը իրան է յայտնի։ Ցանկալի է որ միւս անգամ ներսէսեան չտան այդ հաստատիր բժշկին եւ նորից չընտրեն։ Ալեքսանդր Բաբայեան, բժիշկ է, վաղուց է որ ազգասիրութիւն է անում եւ շատ բանե. բում էլ ազգասիրութիւնը ապարդիւն չի անցել. Մեղուականների երդուեալ թշնամի։ Ցոլակ Տէր-Յովհաննիսեան. Նախկին թեմական տեսուչ, այժմ փաստաբան. կը սիրէ մի բան շինել, եթէ ամեն նոյն բան հաջողութեամբ գլուխ գայ. եղել է խմբագիր երբեմն գոյութիւն ունեցող Մանկավարժական Թերթի։ Պետրոս Մելիք-Աղաբեկեանց. նոր-նոր է յանձն առնում հասարակական պաշտօններ. խելօք մարդ է, ասում են. տեսնենք պիտի կարենա՞յ մի բան շինել թէ ոչ։— Այդ ընտրուածների մասին կարելի էր շատ բան յիշել, նոյն իսկ շատերի ազգասիրական հետաքրքիր գործունէութիւններից եւ խաղերից, բայց խուսափում եմ, տրամադրուած չեմ մտնելու շատ անգամ ծիծաղաշարժ եւ շատ անգամ էլ տխրալի եղելութիւնների մէջ։ Այս հոգաբարձական ընտրութիւնները յիշեցնում են Պոլսի Ազգային Ժողովի ընտրութիւնները. Այստեղ ալ շատերը գալիս են ազգասիրութեամբ թող փչելու։ Սակայն չկարծէք որ այս տեղի ընտրութիւնների մէջ այնքան աչքի է ընկնում դատարկ սնափառութիւնը եւ ընտրուելու բուռն կիրքը, որքան ձեզ մօտ։ Ոչ. մերոնք աւելի խորամանկութեամբ են վարվում։ Ընտրուածներէ մեծ մասը Մշակական են։ Ցոյս կայ, որ գէթ այս քառամեակի ընթացքում հոգաբարձութիւնը մի բան կը շինի։ Ներսիսեան դպրանոցը ողբալի դրութեան մէջ է։ Տարէց տարի մօտաքը պակասում է անհոգութեան պատճառով. տարեկան 60 հազար րուբլի ծախսող դպրոցի շինութիւնը մի խայտառակ բան է, եւ երկու տարին մի անգամ կը փակեն եօթներորդ դասատունը փողի պակասութեան (՞) պատճառով, տարէսը մի քանի աշակերտներ բաց թողնելով վերջին դասարանից։ Ու եթէ սրանից յետոյ էլ, մեր կեանքի այս տխրական արհաւիրքների ժամանակ, բժիշկ-փաստաբան-խմբագիր-գիտուն-տնտեսագէտ Հոգաբարձուները չեն հանել դպրոցը իւր անկեալ դրութիւնից, եւ չեն դրել արժանաւոր դրութեան մէջ, թէ ուսումնական, թէ առողջապահական եւ թէ անտեսական կողմից, այն ժամանակ իբաւունք կ'ունենանք կրկնելու Գամառ-Քաթիպայի խօսքերը՝—

Թքել ենք քո ալ հոգաբարձութեանդ ալ վրան։

ԱԼԱՆ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Վերջին թղթաբերով ստացանք Ս. Էջմիածնի պաշտօնական ամսագրին, Արարատի, մարտի թիւը։ Այդ թուոյ մէջ մասնաւոր ուշադրութիւն կը գրաւէ ԱԶԳԱՅԻՆ խորագրոյն ներքեւ Հ'ՈՒԵՐ ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ յօդուածն։ Ամէնքս գիտենք թէ ամէն վանք, ամէն բարեգործական հաստատութիւն երբ հրաւէր մը կ'ուղղէ ազգին, ուրիշ բանի համար չէ բայց եթէ դրամական նպաստ խնդրելու, հետեւաբար շատ անգամ յօդուածը կ'անցնինք առանց կարդալու։ Սակայն երբ Երուսաղէմի ախարտութեան համար աշխարհը կը դղրդեցնենք, ներելի չէ հայոց անտարբեր լինիլ եւ ականջներնին խփել որ ժամանակ հառաչանաց ողբերը կը հասնին Ս. Էջմիածնէն։ Հայ սրտերու համար, ինչպէս նաեւ հայ մտքերու համար, Ս. Էջմիածին աւելի սիրելի, աւելի քաղցր եւ աւելի օգտակար համարուած է միշտ, եւ պէտք է համարուի, քան Երուսաղէմի վանքն։ Մեզ համար նախ Արարատ, ապա Սիոն։ Առանց Սիոնի կրնանք ապրիլ, առանց Արարատի կը մեռնինք։ Ուրեմն երբ հայ ազգն աշխարհիս ամէն կողմէն կը յուզուի Երուսաղէմի վիճակին համար, արդարական է ուրեմն աւելի եւս յուզուիլ Ս. Էջմիածնայ համար։ Հետեւաբար այդ յօդուածին պարունակութիւնը ներկայացնելով մեր ընթերցողաց օգուտ կը քաղենք տխուր աւուրթէն գրել յետոյ նաեւ մի քանի կէտերու վրայ։

Աբգար իւր հրաւէրին գրեթէ բնաբան կը դնէ սա խօսքերն թէ «Ս. Գրիգոր Պարթեւի ու Ս. Տրդատ թագաւորի հիմնարկած Մայր աթոռը այժմ ոչ միայն անշուք է, այլ ... ... եւ ... վիճակի մէջ է»։— Ահաւասիկ մեր պատականներ։ Հայ ազգն ինչ անուան արժանի է երբ իւր կրօնքին, իւր ազգութեան, իւր բարոյական զարգացման կեդրոնը գծուծ եւ կաւարելցեալ է։ Մեր կարծեօք ոչ միայն նիւթական շէնքն է խեղճ վիճակի մէջ այլ նաեւ բարոյական շէնքն։ Նիւթական անկումը եւ բարոյական անկումը ձեռք ձեռքի տուած կ'ընթանան։

Արարատ հրաւէրն հիմնուած է Աբջաթանի 1884 թուական յունիս 24 ի մէկ յօդուածին վրայ. այդ յօդուածն կ'արտատպէ Արարատ հանդերձ իւր ողբերովն։ Ինչպէս գիտենք այդ թուականին Աբջաթանի խմբագիրն Պ. Աբգար Յովհաննիսեան կաթողիկոսական ընտրութեան պատգամաւոր էր եւ իւր աչքերովն կը տեսնէր Մայր-Աթոռի տխուր վիճակն։ Պ. Աբգարի հետ նոյն տարին եւ հետեւեալ տարին կը հաւաքուէին Էջմիածին ազգին ներկայացուցիչներն եւ յետոյ սփռուելով ամէն ուրեք կը խօսէին ազգին թէ ինչքան ողորմելի է իրենց սրբոյն այնքան մօտիկ Էջմիածինը։ Եւ սակայն ազգը գրեթէ անտարբեր կը մնայ։ Էջմիածնայ միաբանութիւնը կաթողիկոսական երկու ընտրութեանց միջոցին իբրեւ ապառաժ մը կանգուն կը մնար ընդհանուր հայութեան բաղձանաց, փափագանաց, կամաց առջեւ։ Այդ միաբանութիւնը ոչ միայն յայտնապէս այլ եւ գաղտնապէս կը մաքառէր ազգին դէմ եւ յաղթանակն իրեն կը մնար. այն տխուր յաղթանակներէն մին էր որոց գրօշակը կը պարզուի եղբայրասպան ճակատամարտէ մը յետոյ։ Ս. Էջմիածնայ եւ հայ ազգին մէջ բաժանման վիհը կը բացուէր։ Պատգամաւորք յանուն ազգին կ'ըսէին «Ս. Հայրեր, կը մաքառիք ազգին դէմ, բայց ինչպէս պիտի ապրի Էջմիածին առանց ազգին»։ Այդ ազդարարութիւնը շատ տեղեն հաղորդուեցաւ. Էջմիածին խուլ մնաց եւ տխուր իրականութիւնը կը տեսնենք այժմ։

Սակայն այժմ այդ վիհը գոցելու համար Վեհ. Մակար Կաթողիկոս կ'աշխատի։ Նորին Վեհափառութիւնը, երբ պարզ եպիսկոպոս էր 1884 թուականին, գեղեցիկ օրինակ մը հանդիսացաւ գլուխ խոնարհեցնելով ազգին կամաց առաջ։ 1885 թուականին Նորին Վեհափառութիւնը խոյս տալով մեքենայութիւններէ առանձնացնեալ կը մնար Քիրնէ։ Ազգին չահը կը պարտաւորեցնէր զինքն, երբ կատարուեցաւ կաթողիկոսական ընտրութիւնը, չմատուցանել հրաժարական։ Այժմ Նորին Վեհափառութիւնը հետամուտ է դարմանել անցեալին աղէտներն եւ պատրաստել ապագայն, ուրեմն ազգն ալ պէտք է աջակից լինի իւր Հայրապետին։ «Ներկայ Վեհափառ Հայրապետը, կ'ըսէ Արարատ, որ վերջին դարուս Հայրապետների մեծագործութեանց ականատես եւ շատ դէպքերում աջակից է եղել՝ իղձ ունի թէ այդ մեծագործութիւնները մտնենաւորել պատշաճաւոր վերանորոգութիւններով եւ թէ նորանոր շինութիւններ անել, բայց դժբաղդաբար Մայր Աթոռոյ գանձարանի վերայ յոյս դնել անկարելի է։ Մենք Հայերս, մեր հայրերի ու պապերի յիշատակը վերանորոգելու եւ իբրեւ նոցա հարազատ որդին՝ նոր նոր յիշատակաց փայլելու համար չլինայենք մեր լուման, այդ լումայով բարեկամացնելով մեզ հետ թէ Աստուծոյն եւ թէ մեր ներկայ ու ապագայ սերունդը»։

Աբջաթանէ եւ Արարատէ տանելով գաղափար մը տանք Էջմիածնայ շէնքերու մասին։

Կրնա՞ք երեւակայել որ ճիշդ մէկ դարէ Էջմիածին չէ տեսած կանոնաւոր նորոգութիւն։ «Կանոնաւոր նորոգութիւն որմերի արել է Ղուկաս կաթողիկոս 1784 թուին, հիման սալայատակեւ ... ... վերեւ չորս կարգ քարերը միայն շուրջանակի փոխելով» Եւ այժմ «Տաճարի որմերն արտաքուստ մաշուած եւ թափթփուած են. զանազան ժամանակում եղած կարկատանների պատճառով կորցրած նախկին շուքը՝ ներկայացնում են մի տխուր դրգլեակ՝ որից ինչպէս ասում են, մի թելը քաշես հազար կարկատան կը թափուի»։

Մայր Տաճարը ներքուստ «ծեփել ու ծաղկացրել է» Համատանցի Աստուածատուր կաթողիկոսը 1720 թուին, այսինքն աւելի քան մէկ ու կէս դար առաջ։ 1785 թուին Ղուկաս կաթողիկոս վերստին նորոգութիւններ կ'ընէ եւ կը նկարազարդէ տաճարն ձեռօք Յովնաթան Հայ նկարչի։ Տաճարի տանիքը սալարկուած է երեք անգամ. 1633 թուին սալարկել կուտայ տանիքը Փիլիպպոս կաթողիկոս. 1771 թուին Երեւանցի Սիմէօն կաթողիկոս եւ 1816ին Եփրեմ կաթողիկոս։ Այդ ժամանակներէ ի վեր Ս. Էջմիածնի տաճարին համար նորոգութիւն բառը չունի նշանակութիւն եւ այսօր որպիսի՛ տեսարան մը կը ներկայացնէ։ «Տաճարը ներքուստ՝ մի տխուր տեսարան է կազմում։ Լուսոյ պակասութեան «պատճառով նսեմութիւնը, խոնաւութիւնը, հնացած ծաղկենկարները եւ ժամանակ առ ժամանակ կատարուած աններդաշնակ մասնաւոր կարկատանները հետ «զհետէ յերեւան գալով ժամաւորին՝ մխտածել են տալիս—մի՞թէ ամենայն Հայոց «հայրապետութեան մայր եկեղեցին այսպէ՞ս պէտք է լինէր։ Մարդս կատարելապէս ընդարմանում է, երբ դժբաղդաբար «ականատես է լինում անձրեւի ժամանակ «կաթիլքին եւ ծեփերի խոնաւութիւնից «շերտ շերտ կամ թերթ թերթ վայր հոսելուն»։ Այս մասյն պատկերին հանդէպ Աբջաթան կ'աղաղակէ. «Այժմ Ազգի Հոգեւոր Տէրը պիտի գայ իւր Աթոռում բազմելու. Նա՛ պիտի աղօթէ իւր հօտի փրկութեան համար այն պատմական տաճարում, որի այժմեան անշուք դրութիւնը ամենեւին համապատասխան չէ թէ՛ իւր անցեալ փառաց եւ թէ՛ ներկայ սերնդիս ինքնասիրութեանը . . . Որքան ամօթ։»

Այժմ անցնինք ՎԵՀԱՐԱՆԸ. «Վեհարան կամ կաթողիկոսարանը շինուած է 1741 թուին, Ղազար Կաթողիկոս Ջահկեցու օրով, Մովսէս Կաթողիկոսի ի լուսաւորութեան շինած ներքնայարկերի վերայ։ Վեհարանը որչափ եւ չենաղ յօրինմամբ լինէր սորանից 145 տարի առաջ, ինչպէս յիշած է արձանագրի մէջ, բայց այժմ թէ իւր հնութեամբ եւ թէ զանազան անյարմարութեամբ անհամապատասխան է իւր կոչմանն։ Այս շինութեան համար է ասում «Արձագանք» յարգելի շաբաթաթերթը։ «Նա (Վեհ. Հայրապետը) պիտի բնակի եւ նշանաւոր այցելուաց պիտի պատուասիրէ այն խարխուլ եւ տգեղ շինութեան մէջ, որ վեհարան է կոչվում։ Որքան ամօթ»։

Ելնենք Վեհարանէն եւ երթանք ի Ղազարապատ, Էջմիածնի պաշտօնական հիւրանոցն, որոյ սենեակներուն մէջ կը հիւրասիրուին հայք եւ օտարազգիք։ Այդ հիւրանոցն եւս 136 տարուան գոյութիւն ունի, զի 1750 թուին շինած է զայն Ղազար Ջահկեցի Կաթողիկոսը։ Այդ թուականէն ի վեր ժամանակ առ ժամանակ վերանորոգուեր է այդ շէնքն սակայն այժմ կարօտ է հիմնական նորոգութեան. «աղքատիկ՝ կիսախարխուլ եւ միանգամայն ազգային անպատշաճ շինութիւն . . . , կ'ըսէ Աբջաթան, պէտք է երեւակայել թէ որպիսի տխուր տպաւորութեամբ է հեռանում Ղազարապատի մէջ հիւրասիրուած մերայինը եւ օտարազգին»։

Իսկ գալով այն շինութեան, ուր զետեղուած է Սինոդը, այդ շինուած է 1830 թուին։ Սինոդարդ. գաւթին մի մասը այժմ քանդուած է, այս շինութիւնն եւս 56 տարու է, որի մասին Աբջաթան կ'ըսէ.

«Նա (Հայրապետը) պիտի իջնէ դատելու եւ վարձատրելու եւ պատուիրելու այն աւերակ շէնքի մէջ, ուր զետեղուած է Սինոդի ատեանը։ Որքան ամօթ»։

Մենք չենք ուզեր այլ եւս հետեւիլ Արարատի եւ ճանապարհորդել Ս. Էջմիածնայ ամէն անկիւնները, ինչ որ առաջ բերինք բաւական գաղափար մը կ'ուտան վանուց ողորմելի կացութեան մասին եւ թէ որքան հարկ անհրաժեշտ է այդ վիճակին դարման մը խորհիլ։ Ինչ որ Էջմիածին շէնք ունի «կատարուած են, կ'ըսէ Արարատ, աւելի քան հարիւր տարի առաջ արդեամբ բարեպաշտ ժողովրդին, ա՛յն ժամանակին երբ Հայք ամենայն տեղ բռնութեան եւ հարստահարութեան նշաւակ էին»։

Այս խօսքերու հետ չենք կարող մենք ալ ետ չդառնալ դէպի անցեալն եւ չյիշել Գեր. Սրուանձտեանց վարդապետին հետեւեալ խօսքերը որ թունդ կը հանեն ամէն հայ սրտեր, երազող կընեն ամէն հայ մտքեր։

«Իմ ընթերցողաց ծանօթ է կ'ըսէ, Թոփոս ազբար» ի հեղինակն, խորամանկն Շահաբաս, որ Սպահանայ մէջ ամէն ընդարձակութիւն տուաւ իւր տարադարած Հայոց, անձամբ կը պատուէր անոնց կրօնական տօները, կը շնորհէր եւ կը նպաստէր փառաւոր եկեղեցիներ շինելու, կը պատուէր կղերն, բայց միշտ ախ ու վախ կը լսէր Ջուղայեցի գաղթականներէն,

—Ի՞նչ կը պակսի ձեզ, ահա՛ տուն պատուական վայր ձեր բնակարանաց, ազատութիւն, համակրանք, վաճառականութիւն, չահ, վայելեցէք եւ Շահին համար աղօթք ըրէք։

—Էջմիածնէն զրկուեցանք, հառաչեցին ամէնքը իրենց սրտերէն . . .

Ա. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Մայիս 1ին, այսինքն այսօր տեղի կ'ունենայ իտալական կարմիր Խաչի փոխառութեան վիճակահանութիւնն, ընդ բարձր հովանաւորութեամբ Իտալիոյ Թագաւորին եւ Թագուհւոյն եւ նրաշխաւորեալ իտալական կառավարութենէն։

Բուն արժէթղթին գինն է 150 ղուրուշ. իսկ չահուց ամբողջութեան իրաւունք ունեցող տոմսին գինն է 20 եւ քառորդինը 5 ղուրուշ։ ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 200,000 Ֆրանք։ 613 թիւեր եւս պիտի շահին զանազան գումարներ։

Նոյն օր տեղի պիտի ունենայ Աւստրիոյ կարմիր Խաչի վիճակահանութիւնն, ընդ բարձր հովանաւորութեամբ Աւստրիոյ Կայսեր եւ Կայսրուհւոյն։ ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ, 25,000 Ֆիօրին։ Ամբողջ տոմսին գինն է 5 Ֆրանք։

Դարձեալ նոյն օր տեղի պիտի ունենայ հելլենական փոխառութեան վիճակահանութիւնն, երաշխաւորեալ Յունաստանի Ազգային Պանքայէն։ 9 թիւեր պիտի շահին ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 70,000 Ֆրանք։ Ամբողջ տոմսին գինն է 16 եւ քառորդինը 5 ղուրուշ։

Այս տոմսերը կը ծախուին զատ զատ կամ երեք փոխառութեանց տոմսերն ի միասին 60 ղրուշի, այնպէս որ գնորդն բաց գին կամօք կրնայ շահիլ 325,000 Ֆրանք կամ 14,000 օսմ. ոսկի։

Այս նպաստաւոր առիթէն օգուտ քաղել ուզող անձինք պարտին դիմել Ժ. Ա. ՄԱՆԷԹՈՒՅԻ դրամատունն, Ղալաթիա, Գամպիոն խան, թիւ 18։

3—3

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄ

ԱՏԸԼ ՔԻՑՐՏԷ ԻՄՔԱ ՍԱՀԻՊԼԷՐԻ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԹԷՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆԱՆ

ԲԻԼԻԼ Է ՍԻՌՕ ՏԸ ՊԼԱՆՔԱՌ

ԿՈՒՏՐՈՆ ՏԸ ԿԻՒՑՕ

ՍԻՆԱՊԻԶՄ ՌԻԿՕԼՕ

ԲՈՒՏՐԸ ՏԸ ՌՕԺԷ

ԷՆԺԷՔՍԻՕՆ ՊՌՕՎ

Նամ էճզալարըն Տէրսաատէթ էճզաճըլարըն պազըր Թարաֆընտան Թագլիտ վէ հիլէլի օլարագ ֆիրուխթ օլունմագտա օլտուղու մէսմուըմըզ օլուպ, պունտան պէօյլէ պու մագուլէ ախըզ ու իթա իլէ մէշղուլ օլանլարըն իսմի ղազէթալար վասըթասը իլէ իլան վէ միւթէճասըրլէրինին հագգընտա տախի նիզամը տայիրէսինտէ իգամէի տավա օլունաճաղը պիլճիւմլէ էճզա թիւճարլարը իլէ էճզախանէ սահիպլէրինէ իխթար օլունուր։

Բարիզ էճզաճըլարընտան

ՊԼԱՆՔԱՐ ՎԷ ՔՈՒՄԲ.

Ժ. ՖԷՐՐԷ

Հ. ՖՈՒՐՆԻԷ ՎԷ ՔՈՒՄ.

Բ. ՐԻԿՕԼՕ » . »

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 10 ՀԱՏՈՐԻ

80 դահեկան

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ

ԳՐԻԳՈՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Հրատարակիչք

Ն. Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ եւ Ս. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ

Ապրիլ մէկէն սկսելով մինչեւ մայիսի 15 ստորագրութիւն մի բացած ենք, Թշուառներու պատկերազարդ երկրորդ տպագրութեան համար, եւ եթէ նոյն ժամանակամիջոցին մէջ 250 բաժանորդ գտնենք 80 ղուրուշ վճարող, մեք եւս կը խոստանանք նոյն գրնով տալ տասն հատոր պատկերազարդ Թշուառներ, որոյ առաջին, երկրորդ հատորներն աւարտած եւ երրորդ հատորին կիսոյն հասած ենք, որ պիտի վերջանայ մայիս 15ին եւ մինչեւ տարեգլուխ աւարտել ամբողջն։

Մեր արդէն ունեցած Մեծ. բաժանորդներ, կարող են նոյն բաժանորդութեան մասնակցիլ՝ արդէն վճարած դրամնին վրայ աւելցնելով պակասն, եւ ստանալ նոյնպէս 80 ղուրուշով 10 հատորներն։

Իսկ եթէ մինչեւ 15 մայիս 250 բաժանորդ չկարողանանք ունենալ, կանխիկ առնուած դրամնին ետ տալէ յետոյ դարձեալ մեր այժմու վիճակին մէջ պիտի շարունակենք եւ աւարտել կը խոստանանք։

Ամբողջ գործը աւարտելէն յետոյ տասն հատորի գինն է 120, իսկ հատոր առ հատոր առնել ուզողը պարտին վճարել 14 ղրշ։ 16 երեսէ բաղկացեալ մէն մի թերթ 40 փարա։

Ստորագրութեան տեղին է Բուռաթեան Մանկանց խմբագրատունը, Պոլիս, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի, թիւ 63, կամուրջէ գլուխ Զարեհ էֆ. Թորոսեանի թղթավաճառատունը, Սուքի Պօղոս եւ Ցակոբ աղայից խանութները, եւ Բուռաթեան Մանկանց ցրուիչ Պ. Անդրանիկ Ֆինճանճեանի միջոցաւ։

ՖԷՆԻՔՍ — PHOENIX FIRE OFFICE

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՈՒՏՔ ... 900,000 Անգլ. Ոսկի · ... 1,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՎՆԱՍ ՎՃԱՐԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ցԴեկտեմբեր 1885 14,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

[illegible]

Թիւ 8 Մէնձէմ Այի փաշա խան, Ղալաթիա — Գործակատար ՖԼՈՆԴՐԻՏՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

[illegible]

Ցոյժ չնչաւէտ պայմաններ ու չափաւոր գիներ:

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ի Մէնձէմ Այի փաշա խան, Թիւ 8 և Զագմաքճըլար Եօգուշու, Թիւ 3

ԼՈՒՐ

[illegible]

17 Ապրիլ 1886 — 2—3

ԼՎԳՐԱՑԻ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Այսօր վերլայէթի ամսվիլնատ Պէյօք նամ[illegible] Թարաֆըլարը Ամերը չայելեն [illegible] Թարաֆընտաքի գտնվէ մէ գրըստա

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Առանց դասատուի երեք օրէն սորվելէ

Գրեց

Մ. ԱՔՓԻՆԵԱՆ

ԼԵԱՐԴԻ ՊԱՇՏՕՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ Ո ԵՐ Է ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ ՊԱՏՃԱՌ Է ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՍՏԱՄՈՔՍԻ, ՄԷՋՔԻ

ՋՂԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ասոնք հակիրճ ամփոփում մը այն բանախօսութեան զոր Բժշկական կաճառին առջեւ բրած է

ՏՐ. Ճ. ՀԷՅՏՈՔ

Լեարդը ճանչցուած է իբր ստեղծիչ և զտիչ արեան շրջաբերութեան: Իւր ծաւալով և ձեւով, կարեւոր դեր մը կը խաղայ կենդանային տնտեսութեան մէջ թէ՛ մարսողութեան և թէ՛ սննդառութեան տեսակէտով: Ամէն նիւթ որ կը ներգործէ մարսողական գործարանաց վրայ, կիւգօզի և բեզոնի կը վերածուի. և այս ձեւով է որ կը մտնէ «Պորտային» երակին մէջ: Անդ, լեարդին ազդեցութեամբ, այդ նիւթերը կը վերածուին տեսակ մը շաքարի և ապա լեարդէն կ'ելնեն և ընդհանուր շրջաբերութեան մէջ կը մտնեն. Այս կերպիւ կազմուող նոր նիւթն երկու նպատակ ունի, մարմնոյն տաքութիւնը կը պահպանէ և գործարանաց պաշտօնավարութիւնը կ'երագէ:

Տր. Մըրչիսըն կ'ըսէ. Մաղձին կազմութիւնն և զատումն յայտ կնճռոտ են: Մաղձն միշտ իւր հիւթերէն կը զատուի լեարդին միջոցաւ՝ ծաղէն առաջ աւելնալով և տակաւ առ տակաւ նուազելով ցորչափ պէտքը կը գոհանայ:

Արդ, եթէ լեարդն, մարմնոյն այդ էական գործարանն ընդարմանայ և մաղձին անցքէն խանգարուի, նիւթափոխութիւն և հիւանդութիւն յառաջ կուգայ:

Ասոր կընշանակէ մեզի ծագում առնող ութն գլխաւոր հետեւանքներն զորս ամէն ոք կը ճանչէ:

1. Հիւանդը կը գանգատի թէ ստամոքսը ծանրացած և լեցուն է:
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ:
3. Սրտաթափութիւն:
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն:
5. Բերնին մէջ գէշ հոտ մը, մանաւանդ առտուն, և ծանր լեզու:
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն:
7. Գլխու ցաւ:
8. Մտային կորովի նուազում, և անհուն մելամաղձութիւն, հանդերձ յոգնածութեամբ և ամեն ինչ հետեւեալ օրուան թողլու տրամադրութեամբ:

Վերոյիշեալ ախտանիշերն բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է Լեարդին պաշտօնավարութեան մէջ: Այժմ, ցոյց տանք թէ հարկ անհրաժեշտ է գգուշանալ ու և է միսէ հիւանդին դարմանման գործին մէջ:

Պէտք է անմիջապէս Լեարդի խթանիչ մը հայթայթել. ամենէն գործածական ձեւն է դեղահատ մը: Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ երբ դեղահատ մը լաւ կերպիւ պատրաստուած է, ամենէն լաւ և ամենէն արագ միջոցն է երագելու համար լեարդին պաշտօնավարութիւնն: Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ, ինչպէս ձեր մէջէն շատեր գիտեն, շինելու համար դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ Մաղձին: Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի և շինեցի զօրաւոր ու կատարեալ դեղահատ մը և զայն կոչեցի

ԼԵԱՐԴԻ ՀԷՅՏՈՔԵԱՆ ՆՈՐ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ (ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

Մէկ դեղահատը մէկ անգամ — մէկ դեղահատը մէկ անգամ — մէկ դեղահատը մէկ անգամ

Մէջքի ամեն ցաւերուն համար, Տր. Հէյտոքի դեղահատը կատարեալ դարման մ'է: Միակ դեղահատ մը պիտի գոհացնէ ամենէն սկեպտեաններն — ամենայն հիւանդութեանց համար, Ջղաձգութիւնք, Տկարութիւն, ընդհանուր Թուլութիւն, Ախորժակի պակասութիւն և Գլխու ցաւ, Տր. Հէյտոքի նոր դեղահատն անվրէպ դարման մ'է: Այդ դեղահատները տիեզերահռչակ են իրենց ազդեցութեամբ և անոնց զօրութիւնն կրնայ միշտ երաշխաւորել:

ՄԷՆ ՄԻ ՄՐՈՒԱԿ ՈՐ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ ՔՍԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏ — ՄԷԿ ԴԵՂԱՀԱՏԸ ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ

կը ծախուի ամեն դեղագործատունէ

ԱԶԴ — Վստահ լինելու համար Հէյտոքի Դեղահատներուն վաւերականութեան, տեսէք թէ ծրարներու մէն մի երկաթագծեալ վրայ կը գտնուի ստորագրութիւնն Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ գործակատարն է Միացեալ Նահանգաց համար:

Առանց ասոր մի գնէք:

Ըստ որում Հէյտոքի դեղահատներն բոլորովին տարբեր են մինչեւ ցարդ ծանօթ 212 դեղահատներէն, տարակուսող անձինք կրնան փորձի համար ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն տուփ մը, եթէ մեզ ղրկեն իրենց անունն և հասցէն:

Մեծաքանակ կը ծախուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիա, Մեծ փողոց, 35: փոքր առ փոքր կը ծախուի ամեն դեղարանաց մէջ:

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձովհետեւեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, Թոքախտ, Թոքատապ հիւանդութիւն, հազերու, յամառ հազ, խուլ, աւշային գեղձերու ուռայցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրքեւն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի:

Օգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահապետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են: Այն իւղերն ուրիշ բան չեն բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զզուելու և հօգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ:

Բնական և զուտ ձկան իւղ առնելու ապահովութեան համար պէտք է առնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի: Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի կթեղեթին վրայ կը գտնուի: Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի:

1883 մարտ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մօրիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու:

դողծաղման նշանը:

ՄՕՐՈՒԱԿԱՆ ԽԻՂՈՑ ԱՆՀԱՄՆ ԵՒ ԱՆՀՈՏ — Գ. Փ. ՏԻՒԿԷՌՕ. Փարիզ Լոպէն Ֆուլիս Միացեալ Ֆաբրիկանց

ԳՐԱՎԷԻ ՔՐԱՆԹԷ ԵՐԱԹ (FER BRAVAIS)

ԿԵՆՍԱԿԱՆ ԵՐԱԹ — ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ԱՆԳՈՅՆՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՎԷԻ ՔՐԱՆԹԷ ԵՐԱԹԸ [illegible]

ԳՐԱՎԷԻ ՔՐԱՆԹԷ ԵՐԱԹԸ [illegible]

ԳՐԱՎԷԻ ՔՐԱՆԹԷ ԵՐԱԹԸ [illegible]

ԳՐԱՎԷԻ ՔՐԱՆԹԷ ԵՐԱԹԸ [illegible]

ԳՐԱՎԷԻ ՔՐԱՆԹԷ ԵՐԱԹԸ [illegible]

Վաճառատունն ի Փարիզ, BOUTRON & C°, Rue St-Lazare, 40 & 42.

Կեդրոնատեղին են Կ. Պոլսոյ Փէրշիքեան եղբարք, Գատաքէօյ, Վէհան Մահիր եւ այլ մէ մեծ դեղարանք:

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈՂԻՉ — ՔԻՆԱՅՈՎ ՄԻՍ ՀԻՒԹ ՖՕՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

[illegible]

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալերանտիի դեղարան Տելլա-Սուտա, որ մեծ փողոց 169:

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ՊԱՐԱԳԱՅԻՑ

եւ եւ եւ

Գործատուն վաճառականական տոմարներու

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՕԳ

Ֆրանսական արտադրութիւնք և ամենքն ալ ընտիր

ԳԻՆԵՐՆ ՅՈՅԺ ՉԱՓԱՒՈՐ

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումն

Գաւառական յանձնարարութիւնք

Թիւ 1 Ֆրնտըգլեան խան, Թիւ 1 Սուլթան Համամ և Թիւ 27 ու 28 Զարշըլը խան, ՊՈԼԻՍ:

ԱՆՏԱՆՆԱՅՈՒԹԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ջիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի ատեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հասկնալու ուզողները կը գոհացնէ: Պէտք է դիմել Պոլիս Պահճէ-Գափու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իւսկիւտար Պալըրպաշի Աթ-ալէ փողոց թիւ 24:

ԱՅՆԵՐԻ ՋԵՐՐԻ ՓԷՔԹՈՐԱԼՆ

Այէրի Ջէրրի Փէքթորալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւք, բորբոքումն հագագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ:

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապոյտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'ամոքէ ու կը կազդուրէ:

Այէրի Ջէրրի Փէքթորալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօր դարմանն զոր գիտութիւնն ի լոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին և միօրինակ նուաճող ազդեցութեանն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովը և պաշտպանը կը հանդիսանայ:

Զկայ դեղ մի որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու:

Ջէրրի Փէքթորալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ դեղերէ գերազանցն է, և համեղ, բնաց շատ հաճելի լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն: Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ:

Նաեւ կը ծախուի քաղաքիս մէջ այլ և այլ դեղագործաց քով:

ՏԱՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄՈՒԼԱԳՈՎԻՔ

Ի Սպլիթ (Դալմաթիա)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մահմուտ-Հանէ, Լոյտ խան, 2:

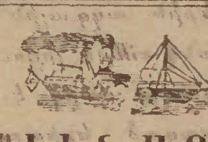

ՔԻՆՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն ամիս կանոնաւոր կը բանին Լիվէրբուլէ և Միջերկրականի գծէ.

Բեռներ և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար. նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսթրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար:

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի:

Ամենէն ընտիր մէջ կայ կին ծառայող մը:

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ:

Աչքէք շոգենաւն, նաւապետ Նէյ, յառաջիկայ շաբաթու ուղղակի Լիվէրբուլ պիտի մեկնի:

Թրենէտոր շոգենաւը, նաւապետ Ֆորկիւսըն, Լիվէրբուլէն աստ հասնելու մայիս 4ին:

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ

Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիլ փաշա խան Ղալաթա

511

ՈՒԹՆԱԽՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլէայի և Բոնէի գծէն կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Միխէլէ որ մայիս 5ին Մարսիլիայէն և մայիս 12ին Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անդրէ որ պիտի մեկնի մայիս 9ին:

Ուղղակի և որոշ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ

Թիւ 17—18 Քիւչիւք Միլլէթ Մահմուտ փողոց, Թիւ 141

514

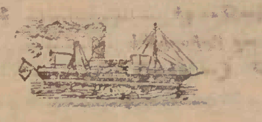

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլէ և Միջերկրականի գծէն բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Փաներաւ	4200	Օսպրէո	3000
Ֆէրօս	4000	Նէրիթիս	3000
Ըամանիկ	4000	Բէրա	3000
Մէսապոթա	3250	Ագլանդեր	1760
Թեբա	3250	Լոգիկա	800
Մակեդոնա	3250	Ալինա	800
Մարիոթիս	3250	Մեսի	700
Աֆրիկա	3000		

Օսպրէօ շոգենաւը, նաւապետ Բոլ, վաղը Լիվէրբուլ կը մեկնի Ալէքսանդրիոյ ճամբով:

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ. Մէյտանըրըգ փողոց, Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

515

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի գծէ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէք
Կրանատա	2,500	Թոմփսըն
Լըքսոռիա	2,500	Քրուքշէնք
Լավոնիան	2,500	Ուէլս
Մասէտոնիա	2,500	Մարշ
Բալմիրա	2,800	Ֆօթըրպիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուի ուղեւորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

513

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լեանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարտին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյրո	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիպսօ	2,500	Օդրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օգգօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիգ	1,200
Գոմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրարօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կոլիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիգանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիվէէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճիօօ	2,300	Քասնդօ	3,600
Քէլլօ	2,000	Զէտօօ	1600
Քօզօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Թոլէտօ շոգենաւը, նաւապետ Մօնրօ, ընդհանուր վաճառքով հոլէն աստ հասած մտրած և Օտեսա ուղեւորած է:

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ կ'ընծայուին

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

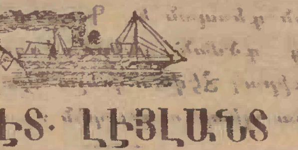

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրբուլէ և Արեւելեան գծէ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆալօնեան	3700
Ալգսորեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իտալեան	5500
Արգեան	3700	Իլլիրեան	5500
Գավարեան	6000	Իսպրեան	5500
Գուլկարեան	6000	Լեապեան	2200
Քասթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպօն	800
Տաւրոս	700	Օբօրթօյ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսեան	3800
Ֆապեան	3700	Վալէնսեան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.

Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք

Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վաղման և ընկ.

Մալդա, Ա. Քամիլէրի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիդլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ 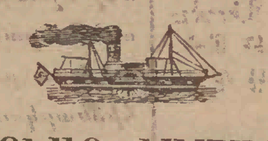 ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1886 ԱՊՐԻԼ 4 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 30

Վոսփորէն էջնող շոգենաւեր

12 — Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
12 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
12 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գատըգ.
12 — Պէյգ. Բաշապ. Ր. Բ. Մաւ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
12 45 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիքէօյ. Ըմէն. Պօյաճը. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.
12 45 Գավագներ Մէզարպ. Պէօյիւք. Թար. Պէյգ. Բաշապ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ. Գատըգթաշ
1 45 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
2 30 Պէօյ. Թար. Պէյգ. Բաշպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Խաս.
3 — Եէնիմ. Մէզարպուրնու. Պէօյիւք. Թարապիա Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
4 15 Պէյգ. Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Պէշիք.
4 30 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
5 30 Եէնմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
6 15 Եէնիմ. Մէզարպ, Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշապ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Խասք.
7 45 Ա. Գավ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ. Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Խասք.
9 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Պօյաճքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավուտք. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 — Եէնիմ. Մէզ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւեր

1 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ըմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյ. Մէզ. Եէնիմ.
2 — Գատըգ. Խասք. Գուզկ. Պէշիք. Օրթ. Պէյ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշապ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 45 Խասք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ր. Բ. Մաւ. Բաշապ. Պէյգ.
3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրու. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
4 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Եէնիմահալլէ.
5 15 Գատ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մէզարպ. Եէնիմ. Ռ. և Ա. Գավագ.
6 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյ. Մէզ. Եէնիմ.
6 45 Խասք. Գուզկ. Պէշիք. Օրթ. Պէյլէր Չէնկէլ Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար. Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուրնու Եէնիմ.
9 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէն. Թար. Պէօյ. Մէզ. Եէնիմ.
10 — Գատ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլք. Վանիքէօյ Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Րիֆաթփաշա. Բաշապ. Պէյգ. Թարապ. Մէզ. Ռ. և Ա. Գավագ.
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ըմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշապ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.